

מתעבד מ'זכות הרבים

בסיועה ד'שמיא

גליון פ'דרס התורה

שבת תשובה - יום כיפור

תשפ"ז

ל'שה"ק

מעייין של חיזוק

שבת תשובה • יום הקדוש • חילולא דצדיקא

אינעם גליון:

מאמר פתיחה	3
שבת תשובה	5
בי קדוש חיים	7
כל נדרי	10
תפילת נעילה	13
תשובה	15
זכורם מקבלים	20
יארצייטן	22

פרנס הגליון

תגדב ר'נ

הרה"ק רבינו יואל

בן הרה"ק רבינו חנני' י"ט

ר'יפא זצוקללה"ה מסאטמאר

ע"י הרוצה בעילום שמו ה"ו

ולזכות ברכה והצלחה בכל ענינים

ו"ל ע"ר מערכת 'פרדס התורה' לכתבת ועריכת שיעורי מורינו הרב שליט"א

הגליון יצא לאור בהסמכת גדולי
ישראל בארץ הקודש, דיוני העדה
החרדית, וגדולי רבני ארצ"ב
(ההסמכות במילואים נמצא
בספר 'מנחת של מעלה'
שיצא לאור ע"י מורינו הרב שליט"א)

דו גליונות קטן מינו בארבעה
ביי רי פאלגנטינע לאקאר:

<u>קדית ואל</u>	<u>באר פארק</u>
כתר דזשדעקא	כתר/ד' שומרי שבת
97 Acres Rd.	5302 13 Ave.
<u>ל'קאר</u>	<u>בד"ר/ד' עת יראים ווען</u>
כתר דזשדעקא	1350 50 St.
12 America Ave.	כתר/ד' הדת קדוש
בד"ר/ד' סאטמאר	סוואלינע
405 Forest Ave.	4801 15 Ave.
כתר/ד' גמא	<u>וועלאמבונד</u>
קלדינעבונד	בניו באר לענה
25 Havens Ave.	לאקאר #405
בד"ר/ד' בעלזא	Bedford Cor. Park
44 Grove Springs	כתר דזשדעקא
Ct.	801 Bedford Ave.
<u>טאבס רווער</u>	מאדחת
כתר/ד' קהל בני יששכר	218 Wallabout St.
1767 Whitesville Rd.	<u>מאנסי</u>
<u>פלשביט</u>	כתר/ד' וועהל
MB VINEYARD	101 W Maple Ave.
3012 AVE J	שיינערס טול
	18 Forshay Rd.

להעמדות קבלת שיעורי מורנו
הרב שליט"א והגליונות בארבעה,
נחת לפנות:

shiurimlishmo@gmail.com

להעמדות קבלת הגליונות לבר
בארבעה, נחת לפנות:

pardesgilyones@gmail.com

יום כיפור
תשפ"ז
ג'ליון 46

בִּרְחֵם

הַתְּהִלָּה

שיעורי
הרה"ג רבי ישעיה יהודה
בערקקי שליח"א
אב"ד פרדס התורה
מח"ס שו"ת יהודה מחקקי

זכות פטרון השנה נתגבר לעילוי נשמת
אלטע פערל רויזא בת הרה"ח ר' חיים משה ע"ה
נפטר ה' ניסן תשפ"ז אחר קבלת יסורים באהבה ובאמנה ובטרוח,
הדוה למופת לזה לכל משפחתה ומכילי * תנצב"ה.

לשה"ק

מיאמר פתחה

זכות להביט עלינו - חזק!

מרגיש אילו שבעה רועים, האבות הקדושים, היו שולחים שליחים לקרוא לך לבוא לפניהם? ודאי שהרגשת האדם היתה למעלה מהשגת אנוש.

ואילו היינו עומדים לפני האבות הקדושים, והיו משמיעים לנו דברי חיזוק ושבח ומראים כי חפצים הם בטובתנו לסייענו ברוחניות ובגשמיות, היינו שרויים בתענוג ואורה שאין למעלה הימנה.

וזהו ענין יום הקדוש, "לפני ה' תטהרו". הקב"ה כביכול מחפש כל איש ישראל ואומר לו: "ביום הקדוש עומד אתה לפני! חפץ אני לשמוע דבריך, את הוידי וקבלת העתיד. חפץ אני שתשפוך לבך כמים, ואני אברכך בשנה טובה ומבורכת ואחתמך בספר החיים!"

מעשה מהחפץ חיים והלשם הקדוש

יש מעשה נורא מה' חפץ חיים' זי"ע, המכניסנו לאווירת והרגשת היום.

ה' חפץ חיים' זי"ע - אשר עליו העיד הגה"ק ר' ברוך בער זי"ע בשם רבו הגר"ח מברסק זי"ע

ותירץ האר"י הקדוש, כי עולם הבא הוא 'עולם הפנימיות'. וביום הקדוש אין האדם ניזון מחלק החיצוניות והגשמיות שבו, אלא על ידי ה'הבל' שבאדם - הוא הבל פי. דהיינו, על ידי חמש התפילות הקדושות שמתפלל בלב ונפש חפצה, בבחינת "ואשפוך את נפשי לפני ה'", ושופכים אנו לבנו כמים, ובהבל פה זה אנו ניזונים, והוא בא במקום חמשת העינויים. **נמצא שתמש התפילות הן הן המזון לאדם ביום הקדוש.**

ביום נשגב זה נכנסים אנו לעולם הבא - הנקרא בזוהר הקדוש "עולם הבינה - שהוא בחי' עולם הבא - עלמא דחירות".

הבה נתבונן כיצד להתקשר ביום זה, לסבר את האוזן, להכניס בקרבנו הרגשת "לפני ה' תטהרו". ננסה לצאת מעט מהנפש והגוף הגשמי ולבא למושג נעלה יותר, שיהיה לנו 'בית יד' 'לכלי' לקבלת קדושת היום.

הרגשת העמידה לפני רכוננו של עולם

אילו היו שואלים אדם: מה היית

מזון של עולם הבא ביום הקדוש

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מפל חטאתיכם לפני ה' תטהרו" (ויקרא טז, ל). הנה באים אנו בשערי יום הקדוש, אשר עליו העידה התורה הקדושה "לפני ה' תטהרו" - שעומדים אנו כביכול לפני אדון כל ברוך הוא בעצמו.

והנה בכתבי האר"י הקדוש ב'שער הכוונות' (דוש א') ביאר, דהנה בכל ימות השנה ניזון האדם ממאכלים גשמיים על ידי חמשת החושים. אולם, בבוא יום הקדוש, נכנסים אנו לבחינת 'עולם הבא'. וכשם שבעולם הבא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, ובא האר"י הקדוש וגילה לנו כי ביום זה ניזונים אנו מעולם עליון, הוא עולם הבא.

ההתקשרות על ידי חמש תפילות

והקשה האר"י הקדוש: כיצד יוכל האדם להדבק בעולם הבא, שיהיו נשמתו וגופו ניזונים משם?

בדורנו אלה. הלא בוודאי ה' שמח לראות בדורות שלנו יהודים יראים ושלמים.

הלא מימי ה'חפץ חיים' ועד עתה עברו על העולם גלגולים רבים, והנסיגות שבדורנו זה אין להם שיעור וערך.

כאשר אנו נכנסים לביהמ"ד ביום הקדוש, משליכים אנו את כל הבלי העולם והשטויות, נכנסים מעוטפים בטלית ובקיטל, פותחים את המחזור ושופכים שיח לפני אבינו שבשמים. אומרים אנו: **"רבונו של עולם! שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, מודה אני לך שהגעתי ליום שבו אתה עתיד לרחוץ ולטהר עוונותי".** אומרים את ה'אשמנו' בשמחה כזו, ומבקשים מהש"ת שימחול לנו. עלינו להרגיש כמה גדולה מעלתנו! שאפילו בדור שפל כזה, משתוקקים אנו כל כך להתקרב אל הבורא יתברך!

הנה ה'חפץ חיים' הקדוש אמר שזכות היא להביט בצורתנו.

ועכשיו נתבונן נא: כיצד הרגישו אותם בחורים כאשר אמר להם ה'חפץ חיים' שזכות היא לראותם? ודאי נסך בהם הדבר חיזוק שאין לשער ולתאר.

כאשר אנו נכנסים לביהמ"ד בימים הקדושים, פעמים רבות מרגישים אנו שבורים ונדכאים. חושבים אנו בקרבנו: "הנה אעמוד עתה לפני רבונו של עולם ואומר 'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם', אצעק 'לפני ה' תטהרו'", ומביט האדם על עצמו וחושב בכאב: "אוי, ראה נא איך אני נראה..."

אך מאידך גיסא, צריך להתחזק התחזקות עצומה. הרי אנו נמצאים בדור שעליו אמר ה'חפץ חיים' הקדוש כי **זכות היא להביט בנו**, ועם חיזוק זה נכנסים אנו אל היום

באמעריקע בני ישראל שמסרו נפשם ללכת ללמוד באירופה בישיבות ליטא, ומהם צמחו גדולי ישראל וענקי הרוח.

נבוא נא לחשב מקצתם: הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל, אשר היה מגדולי ומאורי הדור וחיבר החיבורים המפורסמים 'טבעת החושן', 'משמרת חיים' ועוד ספרים רבים אשר האירו פני כל ישראל, נולד באמעריקע ונסע ללמוד תורה ביבשת אירופה. וכן הצדיק יסוד עולם, רבי אביגדור מילר זצוק"ל המאיר את העולם בתורתו עד היום הזה, אף הוא נולד באמעריקע והלך ללמוד בליטא. וכן הגאון רבי מרדכי גיפטר זצוק"ל ראש ישיבת טעלז, ועוד רבים. ביניהם היה גם ראש ישיבת מיר באמעריקע, הגאון המופלא בכל חדרי תורה, רבי שמאל בירנבוים זצוק"ל. הוא נסע עם עוד כמה מחבריו ללמוד בישיבת מיר בעיירה מיר שבליטא, ופנו גם אל הקדוש ה'חפץ חיים' לקבל ברכתו.

כאשר נכנסו אל הקדוש פנימה אצל ה'חפץ חיים', שהיה כבר אז מופלג בזקנה, ואמרו לו כי באו בחורים מאמעריקע ללמוד במיר. ואף על פי שהיה ה'חפץ חיים' חלוש מאד, ביקש שיכניסו אליו.

אז התבטא ה'חפץ חיים' הקדוש בזה הלשון:

"בחורים מאמעריקע עוזבים את אדמת אמעריקע כדי ללמוד תורה במיר? חפץ אני לראותם, רוצה אני לחזות בצורתם!"

והוסיף ואמר: **"בעולם הזה יכול אני לראות את פניכם, אבל בעולם הבא וכשיבוא משיח, איני יודע אם אזכה להביט בכם!"**

החיזוק לדורנו זה

בא ונעשה חשבון מה ה' **ה'חפץ חיים' אומר על צורות שלנו**

שאמר **"אילו היה בית המקדש קיים היה החפץ חיים ראוי להיות כהן גדול"** - היה אומר לאנשים שאם בידם הדבר יסעו לעיר 'שאוויל', כי שם שוכן מלאך ה' צבאות, הוא הגאון הקדוש בעל **'לשם שבו ואחלמה'** ז"ע, ויחזו בזיו פניו. ואמר החפץ חיים: **"בעולם הזה עוד אפשר לראות צורתו, אך בעולם הבא איני יודע אם אזכה לראותו"**.

ידוע שה'סבא מנובהרדוק' ז"ע - מגדולי תלמידי רבי ישראל סאלאנטער שהקים ישיבות רבות ונלחם ברוסיה ובצאר ללא מורא - היתה לו ביטול עצום לפני ה'לשם'.

(פעם במוצ"ק כשנכנסו פורעים עם נשק לישיבה לעשות 'פוגרום', אחז ה'סבא' בהבדלה, ומרוב דבקותו העיד תלמידו ה'סטייפלר' ז"ע שלא נשפכה אף טיפה מן הכוס!).

ואף אותו צדיק יסוד עולם, כשהיה הולך ללמוד סתרי תורה אצל ה'לשם' באישון לילה, היה נח בחדר החיצון (שדרכו נכנסו אל ה'לשם').

פתאום שמע קול נוסף וראה אורה גדולה, ומרוב פחד נפל ממטתו... כי שמע שנשמות מעולם העליון באו ללמוד עם ה'לשם' הקדוש.

זוהי המעשה הראשונה על אותו צדיק שציווה ה'חפץ חיים' לראות פניו.

אולם היו עוד יראים ושלמים שאמר עליהם החפץ חיים שזכות היא לראותם בעולם הזה, כי לעתיד לבוא אינו יודע אם יזכה לכך. ומי היו? הנה המעשה.

מסירות נפש של בני הישיבות מאמעריקע בליטא

ידוע כי בימי מלחמת העולם הראשונה, מחד גיסא פרחו הישיבות באיראפע, ובהן ישיבת מיר, סלבודקה, פוניבז', ישיבת ה'חפץ חיים' בראדין ועוד ישיבות רבות בליטא. ומאידך גיסא, היו

הקדוש. בגאון ובשמחה נאמר:

"רבונו של עולם, אף בדור הזה, אף בגלות כזו ועם נסיונות כאלו,

בא אני אליך, מתוודה אני לפניך, ומקבל על עצמי להבא באהבה עזה כל כך, ואומר 'שהחיינו'!"

ובעזרת ה' נזכה ל"לפני ה' תטהרו", אמנ!

שבת תשובה

גודל קדושת שבת תשובה ובה התשובה על שבתות כל השנה

שם "שבת תשובה" ומקורו

שם זה "שבת תשובה" כבר נזכר בדברי הראשונים ז"ל. הרא"ש במסכת ראש השנה (פרק ד' סימן י"ד) והר"ן (שם דף י"ב) הזכירו גודל מעלת שבת זו הנקראת שבת תשובה. וכן המהרי"ל (הלכות עשרת ימי תשובה) כתב ששבת זו נקראת שבת תשובה. וכן נפסק להלכה בדברי הבית יוסף והדרכי משה (סימן תכ"ח) ששבת זו נקראת שבת תשובה, על שם ההפטרה "שובה ישראל" שקורין בה.

והנה כתב ב'לבוש' שהטעם שנקראת כן הוא לפי שהיא אחת מימי עשרת ימי תשובה. ובספר 'קצה המטה' כתב, דהנה ידוע מה שכתב האריז"ל שכל יום מימי עשרת ימי תשובה הוא תיקון ליום שכנגדו בכל השנה כולה: יום ראשון מתקן כל ימי ראשון של השנה, יום שני לכל ימי שני, וכן על זה הדרך בכל שבעת הימים שבין ראש השנה ליום הקדוש.

לפי זה כתב בקצה המטה, שכאשר מגיע יום השבת, הרי שבת זו מתקנת את כל השבתות של כל השנה כולה. ובזה יובן מדוע נקרא שמה "שבת תשובה".

בשבת נשגבה כזו משתוקק כל אדם להתעלות ולהתקרב אל הבורא יתברך. ורצוננו להביא בזה

עובדא יקירא שתתן לנו מבט נכון וישוב הדעת איך לגשת אל שבת קודש זו.

מבט נכון כגישה אל

השבת: מעשה מהרה"ק

מראחמיסטריווקא ז"ע עם

החתן

מעשה זה שמעתי מידידי הרה"צ רבי מרדכי פנחס טווערסקי שליט"א, ראש ישיבת ראחמיסטריווקא בארה"ב, ששמע מבעל המעשה בעצמו מה שאירע עם זקנו הרה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע, בעל 'אמרות טהורות'.

היה זה בבחור חשוב שהיה מסתופף בצל הרבי, וקודם שבת ה'אויפרוף' שלו נכנס אל הקודש פנימה לבקש הדרכה, ושאל את הרבי: "מה עלי לכוון בשבת האויפרוף שלי? רצוני לנצל את השבת כראוי".

השתרר שקט בחדר. הרבי ז"ל, אשר כידוע כל רז לא אניס ליה בנגלה ובנסתר, ושימש אבותיו וזקניו הקדושים לבית ראחמיסטריווקא בירושלים עיר הקודש, וכן הסתופף אצל צדיקי ירושלים - רבי שלומפ"ע זוועהילער, הטשעבינער רב, אדמו"רי גור והרה"ק מבעלזא זי"ע ועוד, וגם בבואו לארה"ב היה

חביב כבבת עין אצל חמו הרה"ק מסקווירא זי"ע והיה חברותא שלו. ועם כל גדלותו וידיעותיו ושימוש צדיקים, היה איש אמת ומחנך נפלא, וכאשר באה לפניו שאלה ה' בבחי' 'חכם הרזים' להעמיד דבר על אמיתותו ובפשטות.

שאל הרבי כדרכו בקודש להחתן בצהלת פנים ובענוות חן:

"א געהעריגן שבת ווייסטו יא ווי אזוי אויסצונגן?..." (-וכי שבת רגילה אתה כבר יודע איך לנצל?)

שקט שרר בחדר... ולאחר רגעים אחדים הוסיף הרבי: **"אם תראה לנצל את השבת כשבת רגילה כדבעי, אזי מן השמים ישפיעו עליך כל ההשפעות הנצרכות לשבת אויפרוף"**.

סיפר בעל המעשה להראש הישיבה הנ"ל, שמאז בכל ערב שבת כשהוא חובש את השטריימל, נזכר הוא במעמד זה, ודבר זה נותן לו התעוררות גדולה בכניסתו לכל שבת קודש.

לתקן את הרגילות ולהתחזק

בקדושת השבת

בשבת תשובה משתוקק כל איש ישראל לזכות להרגיש מעט יותר מכל שבת. אך השאלה שעלינו לשאול היא: "האם

בשבתות של כל השנה אני יודע מהו ענין השבת?"

אדם בא לשבת תשובה ולבו בוער, אך עלינו לדעת **שבשבת תשובה זו עלינו לשוב בתשובה על כך שאין אנו יודעים מהו המושג "שבת"**. בשבת תשובה זו עלינו להתחזק בענין שבת קודש. ואפשר שנקרא **"שבת תשובה"** על שם שעלינו לעשות **תשובה** על חסרון הבנתנו בקדושת **שבת קודש** בכל השנה.

ובעזרת השם, כאשר נשמור את השבת כראוי ונתבונן קצת במאמרי חז"ל בגדלותו של שבת קודש ש"מוחלין לו על כל עונותיו", ו"כל האומר ויכולו נעשה שותף למעשה בראשית", ו"ניצול ממלחמת גוג ומגוג", ו"ניצול משעבוד מלכויות", ו"ניצול ממלחמת גוג ומגוג", ו"נותנין לו נחלה בלי מצרים", ועוד מאמרי חז"ל לאין מספר בגמרא בזוהר ובמדרשים בשבח קדושת השבת. כאשר נגה כראוי לשבת קודש ונשוב בתשובה על השבת שלנו, אזי יאירו לנו מן השמים כל עניני שבת תשובה.

שבת תשובה - הכנה ליום הקדוש

איאתא מהרה"ק מרז"ן זי"ע על הפסוק (ישעיה נח, יג) **"אם תִּשָּׁב מִשְׁבַּת רְגְלְךָ, עֲשׂוֹת חֻצִּיךָ בַּיּוֹם קִדְּשִׁי וגו'."** שאם האדם ישוב בתשובה בשבת קודש קודם יום הקדוש, ויתקן את ה"רגילות" שלו והרגליו בכל הדברים הצריכים תיקון, אזי מבטיח הקב"ה: **"עֲשׂוֹת חֻצִּיךָ" - אני אמלא רצונך בַּיּוֹם קִדְּשִׁי,** כשיגיע יום הקדוש.

שבת תשובה, היא זמן כביר, ואם יתן אדם כוחותיו בשבת זו, יהיו כל השערים פתוחים לפניו בבוא יום הקדוש. וכפי הידוע מה שכתב ה'בית

ארה"ק מקארלין זי"ע (הן במאמרי ראש השנה והן בשבת הגדול ושבת תשובה), **שלפני יום טוב צריך הכנה, ועיקר ההכנה היא השבת קודש הקודמת לו.** שבת קודש היא מ"מקראי קודש", שעל ידי השבת קוראים וממשיכים את קדושת המועד.

השתוקקות הלב והשאלה: איך הנני שייך לשבת?

כל איש ישראל, בהגיע שבת תשובה, מתעורר בקרבו רצון עז לשוב בתשובה על מראה שבתותיו במשך השנה. מחשבות והרהורים עולים בלבבו ומרעידים מיתרי נפשו: **"אוי לי, כיצד נראו השבתות שלי בשנה החולפת?"**

כל אחד ואחד כוסף שתהא תפילת 'הודו' שלו כשהלכת עולה, ולכן נרגנה' עם המזמורים יבערו באש קודש. כל איש חפץ לעמוד בליל שבת קודש, לקדש על הין ולחוש בכל רמ"ח אבריו כי הוא 'שותף למעשה בראשית'. וכבר גילה לנו האר"י הקדוש כי שבעים תיבות שבקידוש הן שבעים כתרם, שבהן אנו מכתירים כביכול את המלך הקדוש ומכתירים את הנשמה הקדושה.

חפץ כל בר ישראל להיכנס לשבת בלהבת אש, לעסוק באהבה רבה, להשכים קום בבוקר השבת ולעמול בתורה שעות ארוכות קודם התפלה. וכן בשעות רעוא דרעוין של אחר הצהרים, להגות בגמרא הקדושה, בספרי חסידות, מוסר ויראה. אך השאלה מההדד, בלב הנשבר: **"כיצד אבוא אל הקודש פנימה? הלא שבור ורצוצ' אני, ומה לי ולשבת המלכה? כיצד הנני 'מחותן' ושייך למעלת השבת?"**

כמובן, ישאל האדם, שאלה פשוטה: **"יודע אני שעלי לשוב בתשובה, ויודע אני שעלי לתקן**

הנהגתי בשבת קודש, אך איך אבוא אל הקודש? וכי איך הנני מחותן ושייך למעלת שבת קודש?"

הבשורה הגדולה מהרה"ק הרבי ר' בונם מפשיסחא זי"ע: כל יהודי הוא "מחותן" עם "שמחו במלכותך"

התשובה לשאלה זו טמון במעשה נורא שאירע אצל הרה"ק **הרבי ר' בונם מפשיסחא זי"ע**. סיפור זה נמסר לנו מפי קדשו של **ה'שפת אמת' זי"ע**, ששמעו מזקנו הרה"ק **ה'חידושי הרי"ם זי"ע**.

בליל שבת קודש, בעת שישובו החבראי קדישא סביב שולחן רבם ונהנו מזיו השכינה, שאל הרבי ר' בונם קושיא עצומה: יהודי שואל בנפשו, במה אני "מחותן" עם שבת קודש? מה שייכות יש לי ל"שמחו במלכותך"? הלא ידענו כי שבת קודש היא 'שרביטו של מלך', והלכה המלוכה היא כי גוי ששבת חייב מיתה. נמצא כי השבת היא שפיץ המלוכה של הקדוש ברוך הוא, וכמו שנאמר **"גוים במנוחתו לא ישכנו ערלים"** - גוי השומר שבת נחשב כמורד במלכות.

ואם כן, יש לתמוה: **כיצד הנך נכנס אל פלטינ של מלך? וכי איך ירהיב עוז יהודי פשוט להיות "מחותן" עם "שמחו במלכותך"?**

השיב על כך הרבי ר' בונם בלהב אש: בתורה הקדושה נאמר (שמות לא, ט) **"מחללה מות יומת"**. וביאר, כי הטעם שחייבה תורה מיתה למחלל שבת הוא משום שחילל את מלכות שמים. והוסיף לבאר, כי **בפסוק זה של 'מחללה מות יומת' לא חיללה התורה כלל בין צדיק הדור, תלמיד חכם מופלג, לבין יהודי פשוט או עובד אדמה העמל כל היום בשדה.**

וסיים הרבי ר' בונם את דבריו בהתלהבות קודש:

"אויב דו ביסט א מחותן מיט 'מחלליה מות יומת', ביסטו אויך א מחותן מיט 'שמחו במלכותך'!"
 (-אם הנך 'מחותן' ושייך לדין של 'מחלליה מות יומת', הרי שהנך 'מחותן' ושייך גם ל'שמחו במלכותך'!)

בזה לימדנו הרבי ר' בונם פשוט פשט בפסוק חומש: אם הקב"ה קבע כי השבת היא איסור סקילה, ואין הדבר תלוי במצב הרוחני - ואפילו במצב הירוד והחשוך ביותר הנך מחויב בשמירתה - הרי זה סימן מובהק לחשיבותך.

ניקח 'משל'. אם יבוא עובד אדמה לפני הסנהדרין ויאמר: "איש פשוט אני, רועה צאן ועוסק בקציר, האם משתנה לגבי דין מחלליה מות יומת?", ישיבו לו הסנהדרין כי הוא מחויב בדבר באותה מידה כצדיק הגדול ביותר.

אמר הרבי ר' בונם: אם הנך כה חשוב שהרבוש"ע קובע בתורה הקדושה כי 'מחלליה מות יומת' חל עליך, אות הוא כי הנך "מחותן" גמור עם "ישמחו במלכותך".

סיפר ה'חידושי הרי"ם', כי **כששמעו החסידים דיבור קדוש זה מפי רבם, נכנסה בהם התחזקות עצומה עד שרקדו בשמחה כל אותו הלילה עד עלות השחרר...**

התעוררות ושמחה לקראת שבת תשובה

הנה באה אלינו שבת תשובה, ועלינו לשוב בתשובה כדברי הרה"ק מרחמיסטריווקא זי"ע: "האם יודע אתה שבת כתיקונה מהי? האם יודע אתה כיצד לנצלה?". בימים אלו עלינו

להשקיע כוחות עצומים להבין עומק מושג השבת. ואם יפול בלבך יאוש ותחשוב "איני יודע כיצד נכנסים לשבת כראוי", זכור נא את דברי הרבי ר' בונם: כשם שהנך "מחותן" עם 'מחלליה מות יומת', כך הנך שייך וקשור ל'שמחו במלכותך', וידיעה זו תביאך לרקוד בשמחה עד עלות השחר.

וכאשר ישקיע האדם כוחות להבין מעלת שבת קודש במשך כל השנה, ממילא ישפיעו עליו מן השמים הארות נשגבות משבת תשובה זו.

השי"ת יעזור שנוכה כולנו לגמר חתימה טובה, לשנה טובה ומבורכת, ולשבת תשובה מרוממת וקדושה!

בי קדוש היום

גודל' כח כל' איש ישראל' להביא את המשיח ביום הקדוש

יום הקדוש - יום מחילה לדורות

כתיב בקרא (ויקרא טז, ל): "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהָר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תְּטָהָרוּ". ביום קדוש ונשגב זה זוכה האדם למחילת עוונות. והנה ידועים דברי חז"ל, שהביא הטור בשם פריק דרבי אליעזר, והאריך בזה הר"ן, שביום הקדוש זכינו שאמר הקב"ה "ויאמר ה' סלחתי כדברך".

ולא לדור המדבר בלבד נמחל אז, אלא קבעו הבורא יתברך ליום מחילה לכל הדורות. וכדתנן בסוף מסכת תענית: "לא היו ימים טובים

על חטאים עונות ופשעים, וביטול גזירות רעות שנמחקים כליל, שבודאי השמחה היא לאין לשער. ומטעם זה מברכים ברכת "שהחיינו" בשמחה עצומה עם כניסת היום. וכן נוהגים לאכול בערב יום כיפור, ומצוות עשה לעשות סעודה, וכמבואר בדברי הרבינו יונה, הרמ"ק והשל"ה הקדוש, ששמחה זו היא על גודל מחילת העונות שתהיה ביום הקדוש.

גילוי הישמח משה: יום כיפור הוא המפתח לנאולה

נבוא בעזרת ה' לבאר עוד

מהאוצרות הנפלאים הנעשים ביום קדוש זה.

הנה ה'ישמח משה' זי"ע בפרשת אמור מגלה לנו גילוי נפלא על הפסוק (ויקרא כג, לב): "שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן הוא לָכֶם... מִעֶרֶב עַד עֶרֶב תִּשְׁבְּתוּ שַׁבְּתֵכֶם". וכתב שם, **שביום הקדוש זוכה כל איש ישראל שיש בידו כח להביא את המשיח, ובכחו להביא את הגאולה השלמה!**

ובעזה"י נרחיב בביאור הדברים.

טעם מחילת העונות בשבת קודש: שותפות כמעשה בראשית

הנה בשבת קודש אמרו חז"ל במסכת שבת (ק"ח, א): "**כל השומר שבת כהלכתו, אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו**". ועוד אמרו (שם ק"ט, א) שבכל ערב שבת "שני מלאכי השרת מלוים לו לאדם", וכשבא לביתו ורואה שולחנו פרוץ וביתו מתוקן, מברכים אותו ואומרים "וסר עונך וחטאתך תכופר".

ויש להבין: מהו ביאור הענין שבשבת קודש נמחלים כל העונות? איתא ב'שפת אמת' זי"ע במאמרי שבת תשובה, וכן בעוד ספרים קדושים, על פי מה שאמרו בגמרא שם, שבכל ליל שבת כשישראל אומר בקידוש "ויכולו השמים והארץ וכל צבאם", הרי הוא מעיד עדות על בריאת שמים וארץ, ומאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך ברא את העולם, ובה גורם נחת רוח לפניו יתברך עד שאומר לו הקב"ה: **נעשית שותף עמי במעשה בראשית.**

וכמבואר בדברי האור החיים הקדוש, שעל ידי שמירת שבת ואמירת עדות בקידוש על בריאת העולם, עושה האדם ממש בריאה חדשה, ונותן חיות בבריאה לשת הימים הבאים. וכתב האור החיים

הקדוש, שאם לא היתה שמירת שבת בעולם - ואפילו קודם מתן תורה בימי האבות - **לא היתה הבריאה יכולה להמשיך ולהתקיים!** וביאר שזהו פשט הכתוב "שַׁבַּת וַיִּנָּפֶשׁ", שעל ידי השבת מוסיפים "נפש" וחיות בבריאה שתוכל להתקיים עוד ששת ימים.

נמצא שבשבת קודש מעיד היהודי עדות על שמים וארץ באמונה ובטחון שהקב"ה הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, ועל ידי עדות זו נעשינו שותפים למעשה בראשית.

והנה ידוע שכל המעיד עדות צריך להיות "כשר לעדות", ופסול הוא אם יש בידו עבירה. וכן מובן שכדי להיות "שותף להקב"ה" צריך האדם להיות נקי מחטא, שאין הקב"ה משתתף עם בעל עבירה. לכן, אמר השפת אמת, **הוצרך הקב"ה למחול העונות לכל איש ישראל בכל שבת ושבת.**

כיון שבשעת הקידוש עתיד להעיד עדות על הבריאה ולהיות שותף למעשה בראשית, ואי אפשר להעיד ולהשתתף אם הוא פסול לעדות או אם יש בידו חטא, על כן צריך שיהיו עונותיו נמחלים קודם לכן.

והובא מהחיד"א, **שהאור החיים הק' היה לומד כל הלכות עדות" קודם הקידוש בליל שבת, כדי שיהיה "כשר לעדות" בשעה שמקדש על היין!**

קדושת יום הכיפורים והשפעתה על ביאת המשיח

ומזה נבוא ליום הקדוש.

ביום הקדוש אמר הבורא "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם". וכפי שהבאנו מהגמרא והרמב"ם, שאפילו עבירות שיש בהן כרת מתכפרים ביום הכיפורים. ויש להבין, מהו

ביאור הענין שמוחלים לנו את כל העונות הללו?

ונבאר הדברים על פי דברי ה'ישמח משה'.

כתב ה'ישמח משה': בכתוב נאמר "מערב עד ערב תשבתו שבתכם", וביום כיפור עליך לשבות "שבתכם" - השבת הפרטית שלכם. ושאל הרה"ק, **מהו הלשון "שבתכם", שבת פרטית שלכם?** והלא שבת קודש היא קביעה וקיימא מצד הבורא.

וביאר, דהנה איתא בגמרא במסכת ביצה (י"ז, א) ובברכות (א, א), שהחילוק בין שבת ליום טוב הוא ששבת קביעה וקיימא ונקראת "שבת לה", ואינה תלויה בקידושם של ישראל.

הנה בספה"ק 'סידורו של שבת' (שורש א') האריך בזה, והביא שם מדברי הספר 'שערי גן עדן', כי ביום השבת קודש נעשים כל עליות העולמות וכל התיקונים מאליהם. אך עבודת איש הישראלי היא להתפלל ולמקדש את השבת, לקדש על היין ולאכול סעודות שבת ולקיים כל מצות היום, כדי שבעת שנעשים הדברים הללו בכל העולמות, יוכל גם הוא לקבל ולהשפיע עליו מהארה הנעשית אז בכל העולמות.

ונחזור לעניננו: שבת קודש קביעה וקיימא היא, ואינה תלויה בקידוש בית דין ולא בקידוש החודש. ועל כן אנו אומרים בתפילה "מקדש השבת" בלשון נסתר, כי הקב"ה בעצמו מקדש את השבת.

אך בבוא יום טוב, אומרים אנו "מקדש ישראל והזמנים", כי הימים טובים תלויים המה בקידוש החודש, וממילא תלוי הדבר בבני ישראל, ועל כן אומרים "מקדש ישראל".

וכן הוא ביום הקדוש, שתלוי

גם הוא ב"מקדש ישראל ויום הכיפורים". וכדאיתא בגמרא במסכת ראש השנה (כה), במעשה הידוע ברבן גמליאל ורבי יהושע שנחלקו מתי חל יום הקדוש, כיון שהדבר היה תלוי בזמן שקידשו בו את חודש תשרי באותה שנה. נמצא שיום הקדוש תלוי גם הוא בקדושתו הפרטית.

ב' שבתות התלויות ככל איש ישראל

והנה יש לילך בזה הלאה. אמר הישמח משה, כי יש שתי שבתות בבריאה התלויות בזה שבני ישראל יקדשו אותן. השבת האחת היא "השבת הגדול", כפי שאנו אומרים: "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים". והוא זמן ימות המשיח הנקרא "שבת קודש", ודבר זה תלוי בתשובתם של בני ישראל.

וכדאיתא בגמרא במסכת סנהדרין (צח), ששאל רבי יהושע בן לוי למשיח: "אימתי אתי מר?", והשיב לו "היום". ולאחר מכן פירש לו: "היום - אם בקולו תשמעו", שאם יעשו בני ישראל תשובה היום, יבא המשיח מיד. ואמר הקדוש הישמח משה, ששבת קודש זו של ימות המשיח תלויה בנו, ואנו המקדשים אותה.

ועוד אמר הישמח משה, כי יש עוד שבת אחת התלויה בבני ישראל ואנו המקדשים אותה - והוא יום הקדוש. שכן יום כיפור תלוי בבית דין המקדשים את החודש, ועל פיהם נקבע מתי יחול יום הכיפורים. נמצא שגם יום כיפור תלוי בבני ישראל.

וזה לשון קדשו של הישמח משה: "מערב עד ערב כולם צמים ומתענים ומבקשים סליחה ומחילה. ואם יהיה בלי פגימה, בודאי יבא משיח ויהיה יום שכולו

שבת". וכיון שיום הקדוש תלוי בקדושת ב"ד, הרי שיש בידנו כח לפעול קדושת שבת בבחינת "מקדש ישראל", שאנו בעצמנו פועלים את קדושת יום כיפור.

והדברים מגיעים עד כדי כך, שאם נקדש את קדושת יום כיפור בכל רגע ורגע כראוי לו, נזכה להמשיך את הקדושה של "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים" של ימות המשיח, ועל ידי יום כיפור נפעל ביאת המשיח!

וסיים הישמח משה, שהקב"ה אומר לכל איש ישראל ומבקש ממנו בכל יום הקדוש: "צוה התורה מערב עד ערב, היינו יום הכיפורים שהוא מערב עד ערב". ומבקש השי"ת: "תשבתו", היינו שתעשו מנוחה, שתשמרו את יום הכיפורים ותעשו מנוחה. ופירש הישמח משה: "רצונו לומר שתפעלו שיהיה שבתכם דייקא", שתעשו את יום כיפור לשבת הפרטית שלכם. ואיזו שבת? הוסיף הישמח משה: "שיהיה מעתה יום שכולו שבת", שהדבר יביא את המשיח.

במילים אחרות, הישמח משה מגלה לנו כאן סוד נפלא: כי ביום כיפור טמון כח להביא את המשיח. ורובנו של עולם מבקש מאתנו: "מבקש אני מבני ישראל, עשו את יום כיפור כראוי ובזה תמשיכו ותביאו את המשיח!"

חובתנו והשתוקקותנו: לפעול ביאת המשיח על ידי תשובה

לפי זה נבין היטב מדוע יום כיפור הוא יום של מחילת עוונות.

כי אם בשבת קודש, שבו אנו נעשים שותפים למעשה בראשית לששת ימי המעשה, צריכים אנו למחילת עוונות כדי שנוכל לברוא את העולם, על אחת כמה וכמה כדי לפעול את בריאת "יום שכולו

שבת ומנוחה לחיי העולמים", ודאי צריכים אנו למחילת עוונות ליום כזה. וכל זאת כדי שיהיה לנו כח להיות שותפים למעשה בראשית, ועל ידי שנשמור את יום כיפור כדת וכדין, נזכה להביא את הגאולה.

הבטחת המאור עינים ז"ע: כאשר מתנהג אדם כראוי נעשה מעין דלעתיר לבוא כעוה"ז

ומובן הדבר, שכל אדם יאמר בלבבו: "מצדי כבר נפעל הדבר ואני מוכן ומזומן, אך מה יהיה עם כלל ישראל? ומי יאמר שאזכה להיות במדרגה כזו?"

על זאת צריך לידע שני דברים: ראשית, ידע האדם כי השי"ת בוחן כליות ולב, ורואה הוא אם עשית את חלקך.

ואם עשית את חלקך, הנה מובא בספה"ק מאור עינים ז"ע (פרשת בראשית) שאמר, כי כאשר איש הישראלי מתנהג כראוי והשלים חלקו במשיח ובבנין בית המקדש, הבטיח המאור עינים שנעשה אצלו בחייו בחינת "מעין דלעתיר לבוא".

ואמר שם ש"מבטלין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ", ונעשה אצלו ממש בבחינת 'זעיר אנפין' חיי משיח וחיי בית המקדש בחייו הפרטיים. וזהו שאומרים שפתאום יאיר אצלו הכל: לימודו, תפילתו, שבת קודש שלו, פרנסתו, בריאותו והנחת; הכל יאיר באור יקרות כי עשה את חלקו.

וידוע מה שכתב בספה"ק 'חובת הלבבות' (שער חשבון הנפש) דבר נורא: שאין האדם מחויב לעשות רק כפי יכולתו, אך כשיעשה כפי יכולתו, עליו להשתוקק במחשבתו ולהתפלל להקב"ה לעשות אתה מכפי יכולתו. ואם תעשה את מה שביכולתך, ותשתוקק ותתפלל

למעשה", ונזכה לגאולה הכללית ולגאולה הפרטית, לגמר חתימה טובה, ולשנה טובה ומבורכת בספרן של צדיקים, ונזכה כבר לשמוע קול שופרו של משיח במהרה בימינו, אמן.

דעתנו שרצוננו לפעול ביום כיפור כפי שגילה הקדוש הישמח משה - **יום כיפור שיביא את המשיח.**

וכאשר נשתוקק ונתפלל על כך, "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה

ליותר מכפי יכלתך, יפתח לך הקב"ה כל השערים לעלות במעלות רמות מעלה מעלה.

ממילא עלינו לעשות את חלקנו, ועלינו להשתוקק ולגלות

בל נדרי

גודל הבח והאור הנשגב הזורר מלמעלה בליל יום הקדוש

**התעוררות הבעל שם טוב
הקדוש: מלחמת היצר קודם
יום הכיפורים**

נבוא לבאר מעט מהדברים הנפלאים הנעשים בכניסת יום הקדוש, כפי שגילו לנו רבותינו הקדושים.

הנה הבעל שם טוב הקדוש זי"ע
(הובא בכתר שם טוב) גילה גילוי נורא על הנעשה ברגעים אלו.

ידוע מה שאמרו חז"ל בגמרא (יומא כ, א) ש'השטן בגימטריא שס"ד' (364), ושאלה הגמרא: והלא שס"ה (365) ימים יש בשנה?

והשיבו, **שיום אחד בשנה אין לשטן שליטה עלינו, והוא יום הכפורים.**

ואמר הבעש"ט הקדוש, שרגע קודם שיכנס יום הקדוש, השטן נרעש ונפחד מאד, ואומר בלבו: מה יהיה עתה? הנה בא יום הכפורים וישראל יטהרו מעוונותיהם! והרי ביום זה אין לי רשות לקטרג ולעשות דבר. על כן הוא משתדל בכל כחו **לבבל את דעת האדם באותן דקות.**

ואמר הבעש"ט, שנשמות

ה'חתם סופר' זי"ע בדרשותיו (ליו"כ דף ל"ג ול"ה, וב'תורת משה' פ' אחרי) עמד על ענין זה והוסיף ביאור נפלא.

הנה כתיב בקרא (ויקרא טז, ל) "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהֵר אֶתְכֶם מִכָּל תְּטֹאתֵיכֶם" - שהשי"ת מכפר עוונותינו ביום זה. ומסיים הכתוב: "לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ" - שאנו עומדים לפני ה' זל"ק: **"יום הקדוש, בא יבא אבינו מלכנו יתברך שמו להיכל בית מקדש מעט"**. דהיינו שהרבוש"ע, כביכול, נכנס אצלנו לתוך בית המדרש.

החתם סופר שואל בלשון אש להבה: **איך נראה? ואיך נוכל להראות פנינו לפני הבורא יתברך?** והשיב על כך, שהשי"ת הוא ר'ב חסד, שולח הוא בכניסת ליל יום הכפורים 'התעוררות מלעילא'. וזה לשונו: **"הקדוש ברוך הוא שולח עזרו מקודש בזו הרגע"**. שהשי"ת מסייע לנו לשוב בתשובה קודם היום הקדוש, כדי שבהיכנס היום נהיה כבר טהורים ורחומים.

אלו הם הרגעים הנשגבים והרגשות הקודש המפעמים בלב כלל ישראל עם כניסת היום הקדוש.

דברי קודש מצדיקי דורות על הנעשה בעשרמות העליונים בכניסת יום הכיפורים

הנה איתא בספר 'אמרי פנחס' (שער יום הכפורים, אות תקל"ז) מהרה"ק **רבי ר' פנחס מקארץ זי"ע**, שקודם 'כל נדרי' יורד "אור גדול מלמעלה", בהירות נוראה מעולמות העליונים. והנה האור הזה מחפש לו 'כלי' שיוכל לקבלו, כי בעולמות העליונים אין כלי שיוכל להכיל גודל האור, ועל כן הוא משוטט בכל העולמות למצוא לו מקום לנוח בו.

ואמר, **שהאור הזה יורד לעולם הזה ומתלבש בתוך הדמעות ששופכים בני ישראל בכניסת היום הקדוש.** ועי"ז נשפע שפע רב ברוחניות ובגשמיות שאין לשער.

והנה בספר **'זרע קודש' זי"ע** כתב בזה הלשון: **"רואים בחוש שקודם כניסת ליל יום הכפורים נופל אימה ופחד אפילו על הפחות שבישראל"**. כי בליל יום הקדוש יורד אור נעלה כל כך, שאפילו היהודי הפשוט ביותר מתעורר בקרבו!

ישראל מרגישות בזה, שרוצה הס"מ לקטרג ולבלבלם, ועל כן נופלת עליהם חרדה ובכיה והתעוררות גדולה, כדי שלא יפלו חלילה ברשת היצר.

ויש בזה סוד גדול וחיזוק עצום. כי הגנה האדם חושב בדעתו במשך השנה: האם חשוב אני בשמים? האם נשמתי טהורה? ופעמים רבות יפול בדעתו כשרואה שאינו מרגיש טעם בתפלה או בשמחת מצוה וקדושת שבת, וחושב שנשמתו פגומה ח"ו.

אך כשיבוא ערב יום הקדוש ויראה שנופל עליו פחד ויראה, ידע שזהו הראיה כי נשמתו מרגשת בקדושה! כדברי הבעש"ט שהנשמה מרגישה במלחמת היצר. **ובאותם רגעים של יראה, צריך האדם לשמוח שמחה גדולה, כי הגנה הוכחה שנשמתו חיה ומרגשת רוחניות וקדושה.** ונמצא שדברי הבעש"ט הם התחזקות גדולה לכל אדם.

אך עם כל זאת, צריך לדעת שבעת שנכנסים לרגעים קדושים אלו, היצר הרע מנסה בכלכל את המחשבה בכל דרך.

ה'בית אברהם': סכנת המרה שחורה ועבודת התשובה בשמחה

ויש להבין: הלא אמר הבעש"ט שהיצר הרע מנסה לפתות את האדם בכניסת היום, אך **מי הוא זה אשר ירצה לשמוע לקול היצר ברגעים קדושים אלו? האם יעלה על דעת אדם מחשבת חטא בשעה זו?**

והנה איתא בדברי קדשו של ה'בית אברהם' מסלילים זי"ע (ערב יו"כ תרצ"א), שנשא מדברותיו בלהב אש. (וידוע מה שהתבטא המה"ר **אבעלזא** זי"ע על הבית אברהם שהיה "שטיק פייער" - חתיכת אש, וכידוע לא היה דרכו של הבעלזער רב להפריז בתארים).

ואמר הבית אברהם בשם הרה"ק **מקאברין זי"ע**:

"ערב יום כיפור לעת ערב מתרבה המרה שחורה והבכיות".

פירוש הדברים, שאף שבני אדם מתעוררים לתשובה, צריכים להישמר מאד, כי הס"מ מערב בתוך הבכיה של ערב יום כיפור - בשעת 'כל נדרי' - מרה שחורה ח"ו.

והוסיף: כיון שיש לשטן שליטה שס"ד ימים, וביום הקדוש ניטלת ממנו השליטה, אין הוא יכול לסבול את טהרתם של ישראל, ועל כן הוא משליך לתוכם **"דודיא מרה שחורה"** - דהיינו קופסא של מרא שחורה ועצבות - ומניחם כך כל היום, כדי להפריע לכל עבודת יום הקדוש. ומי שאינו חכם, נשאר שקוע במרה שחורה כל היום כולו רח"ל.

אבל החכם מתחזק בשמחה, כי עיקר התשובה צריכה להיות בשמחה. ובשמחה יוכל להפוך אותיות **'כרת'** לאותיות **'כתר'**. וזהו סוד הכתוב **"וְגִלּוֹ בְּרַעְיָה"** (תהלים ב, יא). שצריך לעבוד את השי"ת בשמחה וביראה, אך בכתוב הקדים 'גיל' - שהיא השמחה - ורק אח"כ 'רעד'.

טעם סעודת ערב יום הכיפורים בכניסת שמחה של מצוה

הוסיף והמשיך בזה הבית אברהם. הנה אמרו חכמינו ז"ל (ברכות ח, ב). **"כל האוכל ושותה בתשיעי, מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי"**. ויש להבין, מהו הביאור בזה שעל ידי הסעודה בערב יום הכיפורים נחשב לו הדבר כאילו התענה ב' ימים?

וביאר הבית אברהם על פי היסוד המובא בספר **'שערי תשובה'** לרבינו יונה, ובדברי הרמ"ק והשל"ה הקדוש, אשר

מצות התשובה היא מצות עשה גמורה (עי' אריכות בזה במאמר 'תשובה'). ובפרט התשובה ביום הכיפורים היא מצות עשה מן התורה, וידוע הכלל שכל מצות עשה צריכה להעשות בשמחה רבה. **וכשם שאוכלים כזית מצה, ושותים ד' כוסות, ואומרים הגדה והלל בליל התקדש חג הפסח מתוך שמחה של מצוה, כך ממש מחויב האדם לעשות תשובה בשמחה, ועל כן ראוי לקבוע עליה סעודה.**

אמנם, היות וביום הקדוש עצמו אי אפשר לערוך סעודה בשל מצוות התענית, על כן נצטוו **לאכול בערב יום הכיפורים, כדי להשלים בזה את סעודת המצוה והשמחה על התענית של יום המחרת.**

עוד אמר הבית אברהם בערב יום הקדוש, כי עיקר עבודת התשובה אינה אלא בשמחה. ומה שמוצאים ענין המרירות בלב האדם, **אינו אלא עצה ותחבולה להביא את האדם לידי תשובה**, אך גוף התשובה צריך להיות בשמחה. אלו הם תורף דבריו הקדושים והלהוטים שהנחילנו הבית אברהם זי"ע.

ועל כן עלינו לדעת, כי בבוא יום קדוש כזה, ודאי יורדת יראה מן השמים על האדם. וכפי שהבאנו בשם הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע, כי הדמעות ששופך האדם בעת הזאת הן 'כלי' להכיל את האור הגדול של יום הכיפורים, ובוודאי מוטל על האדם לשוב בתשובה.

אולם כפי שנתבאר במקומות אחרים מה שכתוב ב'**שערי תשובה'** לרבינו יונה (שער א'), עיקר עבודת התשובה היא ה'קבלה להבא' - וזהו הנקודה המרכזית. אף שגם ה'חרטה' וה'ידי' הם מחלקי המצוה - ובפרט ביום הקדוש שיש בו מצוה מיוחדת של ידי - מכל

מקום עיקר נקודת התשובה היא הקבלה על להבא להפסיק לחטוא, וקבלה זו צריכה להעשות מתוך שמחה.

התשובה כרפואה נפלאה והשבת השפע האבוד

בעזה"י נציין כאן כמה מחשבות המעוררות את הלב לעשות תשובה בשמחה.

כלל גדול בעבודת השם מובא בדברי אור החיים הקדוש (פרשת שופטים), כי כאשר מראים ל'נפש הגשמית' את הנעימות שבדבר, אזי גם ה'נשמה' נמשכת אחריה. על כן נחשב כמה דרכים המטעימים את מתיקות התשובה לנפש הגשמית:

א. היות וכל הצער, הצרות והיסורים באים בעוון עבירות - נמצא כי על ידי התשובה מוחל הקב"ה לאדם חוב עצום של מיליוני זהובים!

ב. עוד מבורר בספרים הקדושים, כי כל זמן שלא עשה האדם תשובה, הולך כל השפע של מצוותיו לידי הסטרא אחרא רחמנא לילצן. ועל ידי התשובה אומר רבונו של עולם כי מחזירים לאדם את כל הניצוצות והשפע שגזלו החיצונים, ומשיבים לו שפע של בריאות, פרנסה, נחת מהצאצאים, שלום בית וכל טוב סלה!

ג. כמו כן, קודם התשובה כל תענוגי הרוחניות סגורים בפני האדם, כי הסט"א גזלה אותם. אך בשובו בתשובה, חוזר אליו שפע של תענוג ב'נשמת שבת קודש', חוזרת אליו ההתמדה בלימוד

התורה שעות רצופות בחיות ובחשק, והשפע של קימה בשבת קודש באשמורת הבוקר לעסוק בתורה קודם התפילה.

כל אותו שפע שנגזל - המיליונים ששדדה הסט"א - הכל חוזר עתה אל האדם! זוהי מעלת התשובה הנשגבה, ועל כן ראוי לעשותה בשמחה ולא במרה שחורה חלילה.

ד. עוד יש לידע כי התשובה היא 'רפואה' על עצם החטא. כפי שאמר הרה"ק רבי ר' מענדלע מוויטעבסק זי"ע, שח"ו כשעובר עבירה דומה לאדם שנפל מראש הר גבוה לעמק עמוק ונשתברו כל איבריו; זהו הנזק שעושה העבירה בעצמה. והעונשים, אמר, אינם אלא כ'ניתוח' המרפא. ולדבריו, כל עונשי העולם הזה אינם נחשבים כלל כנגד החורבן הנורא שגורמת העבירה בנפש האדם.

אמנם בעוה"ז אין האדם מרגיש לגמרי את פגם העבירה, אלא רק מעט מזער - בזה שמאבד את התענוג בתפילה, בלימוד ובקדושת השבת.

אך זהו רק 'מעין' ממה שגורם החטא. עיקר הרגשת האיברים הנשברים מחמת העבירה היא בעולם הבא - אם לא עשה תשובה בעולם הזה ח"ו.

לפעמים זוכה האדם שמעוררים אותו מן השמים ומראים לו כי אין סדר יומו והנהגתו כשורה, ועי"כ מתעורר לתשובה בראותו כי אין לו הצלחה בעניניו וזקוק הוא לישועה, ואז מבין כי עליו לשוב בתשובה. אך עיקר פגם העבירה ניכר בעולמות העליונים, ולאחר

מאה ועשרים שנה רואה האדם מה שחולל בחטאיו.

וכאשר שב האדם בתשובה, בא הרופא הנאמן - "כי קל מלך רופא נאמן ורחמן אתה". הוא רופא אומן ומומחה שאינו גובה שכר, והוא עושה את הניתוח הטוב ביותר, וניתוח זה אינו מכאיב כלל. האדם עומד בבית המדרש, עטוף בטלית וקיטל, בנעימות ובאורה. "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'" - מדברים אל הרבוש"ע ונטהרים מכל חלאה.

הניגון היפה של הזאסלובער חזן...

מה נשגבה היא התשובה! הקדוש ברוך הוא מוחק את כל החובות! מחזיר את כל המיליונים והשפע שגזלו החיצונים! ומרפא את כל האיברים! יהודי שחטא בלשון הרע ורכילות וכיוצא בזה, הרי הוא כמי שנפל מראש ההר ונשברו איבריו, ועתה רבונו של עולם מרפא אותו ביום הכיפורים בניתוח שאין בו יסורים כלל!

כמה נפלא הדבר! מתפללים ומזמרים לפניו יתברר שמו. וכפי שאמר הרה"ק רבי דוד לייקעס זי"ע כששמע את החזן מזאסלוב' מנגן את הוידוי בנעימה: "רבונו של עולם, אלמלא חטאי ישראל, מאין היה לך 'סלח לנו' נאה כזה? מאין היה לך 'על חטא' נאה כזה?..."

על כן, ברגעים הקדושים של כניסת ליל יום הקדוש, בבואנו לשוב בתשובה, אל נניח ליצר הרע לבלבלנו במרה שחורה ח"ו. נעשה זאת בשמחה, במתיקות ובנהירה מעליא.

אורח גדול בא - הלא הוא 'אברהם אבינו'!

גורל קדושת תפילת נעילה וטהרת נשמת ישראל

ידענו כי לכל איש ישראל יש נשמה, והנשמה זכה וטהורה היא. עוד ידענו כי הקב"ה הוריד את הנשמה לעולם הזה, לא רק כדי לשמרה בטהרתה, אלא כדי לבנות עליה בנין עדי עד. אכן, הנשמה מלובשת בגוף, והיצר הרע וחילותיו מנסים לכבוש את חלקי הגוף ונפש האדם.

ואף אם חס ושלוש עבר אדם עבירות בעבר והיה שקוע במדות רעות רח"ל, מכל מקום צריך לידע מי היה ה'מרא קמא' ועל האדם לשאול את עצמו: מי היה כאן ראשון?

ועוד שאלה ישאל האדם את עצמו: מי ומה הוא השורש שלי? והתשובה לזה היא מה שאנו אומרים בכל בוקר: "אלקי נשמה שנתת בי טהורה היא". רבוש"ע נתן בק נשמה שהיא רצה וטהורה.

וכמובן, כל אדם יתמה וישאל: מהו הפירוש שהיא טהורה?

הלא "לב יודע מרת נפשו", והאדם יודע בעצמו מה פעל ועשה בימי חייו, ומי יודע מה עשה בגלגולים קודמים?

אלא התשובה היא, שכל העבירות וכל המדות הרעות אינן אלא "מחוצה לאדם" - מחוץ לעצמיות הנשמה. רוצה לומר, שהנשמה בעצמה נשארת בטהרתה. וזהו שאנו אומרים בכל בוקר, לגלות לאדם: התחל יומך

בחיות, באש ובלהבה! שיהיה לימודך באש, ותפלתך באש, ומצוותיך באש, והכל יהיה באש קודש.

ואם יאמר האדם: "והלא מלוכלך אני?"

התשובה היא: אין הלכלוך אלא מחוץ. וכדברי האלשיך הקדוש על הפסוק בשיר השירים (א, ו): "אל תראוני שְׁאֲנִי שְׁתַּרְחַרְתְּ שִׁשְׁזַפְתָּנִי הַשֶּׁמֶשׁ", והאריך האלשיך הקדוש כי כשם ש"קֶאֱהִי קֶדֶר", אותם אהלים במדבריות מתלכלכים מבחוץ, אך לאחר מכן מכבסים אותם והם חוזרים לנקיותם.

כך הוא הדבר אצל היהודי: נשמת ישראל אינה יכולה להתלכלך אלא מבחוץ, ולאחר שמכבסים אותה, חוזרת להיות זכה וטהורה.

גילוי חמשת חלקי הנשמה ובחינת 'יחידה' העליונה

הנה גילה האר"י הקדוש, שבכל יום בברכת "אלקי נשמה" אנו מזכירים שיש לנו חמשה חלקי נשמה שהם זכים וטהורים, והדבר מרומז בחמש התיבות: "טהורה", "בראתה", "יצרתה", "נפחתה", "נשמה", שהן כנגד חמשת חלקי הנשמה: "נפש", "רוח", "נשמה", "חיה", "יחידה".

ובא האר"י הקדוש ומגלה לנו, שחמש התפלות של יום הקדוש הן כנגד חמשת חלקי הנשמה הללו:

התפללנו חמש תפלות, ובכל תפלה נתגלה חלק נוסף מהנשמה.

ועתה עומדים אנו בתפלת נעילה, שבה נתגלית בחינת ה"יחידה" שבנשמה, שהיא החלק הנעלה ביותר.

וכדברי הפני יהושע' זכר צדיק לברכה במסכת ברכות (דף י, ש) שכשדוד המלך התפלל ואמר חמש פעמים "ברכי נפשי" כנגד חמשת חלקי הנשמה, כתב הפני יהושע שבחינת ה"יחידה" נתגלה לימות המשיח. וכל יום כפור הוא זמן שבו נתגלים כל חמשת חלקי הנשמה, והחלק החמישי נתגלה עתה בתפילת נעילה.

כח הנורא של יום הקדוש

הנה האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש זי"ע, בספרו 'עטרת ראש' ליום כפור (דף כ"ז עמוד א'), ביאר דבר מופלא:

ביום הקדוש, אפילו אותם אנשים שלדאבוננו לא באו לבית המדרש כל השנה ורחוקים הם מתורה ומצוות, נכנסים לבית המדרש ביום הכפורים.

וביאר כי יום כפור הוא בחינת "עלמא דחירות", בחינת יובל ובחינת ימות המשיח, שעליהם נאמר: "ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה" בהר הקדוש בירושלים.

וביאר שיש נשמות שהן בבחינת 'אובדים' ויש בבחינת 'נדחים', נשמות הרחוקות מאד, ואף הן באות 'השתחוו לה' בהר הקדוש בירושלים. ומתי זה קורה? כשיבוא משיח.

וכתב האדמו"ר האמצעי: יום כפור הוא זמן של יובל, ואז מתגלה בעולם אור כזה שכל הנשמות הללו נכנסות לבית המדרש. וכתב שזהו בפרט בעת הנעילה. בנעילה, כתב, אפילו האנשים - וזהו לשונו הקדוש: **"הגם הקל שבקלים שנקרא עובד ונדח, שאיבד עצמו בפריקת עול לגמרי ונדחה בכל עבירות החמורות שבעולם"** - כתב שם, שהדבר הראשון הוא: **"גם הוא בכה יבכה במר נפשו ביום כיפור"**. הוא בוכה בבכיה גדולה ביום כפור. וכפי שביאר האדמו"ר האמצעי, הוא מפני שהזמן הוא בחינת יובל ומשיח, ונתגלית בו בחינת היחידה שבנשמה.

הכח הנפלא של תפילת נעילה

ועוד הוסיף וכתב: כשמגיע זמן נעילה, **"וישוב אל ה' באמת באותה שעה דוקא, שהוא בגמר חתימה דנעילה כידוע"**. בעת הנעילה נתגלה החלק החמישי שבנשמה, שהיא היחידה, שהיא בחינת ימות המשיח, ואז בוכים בבכיה רבה. ורואים זאת בחוש בבית המדרש. העדות שהעיד האדמו"ר האמצעי נראית בכל שנה ושנה בבית המדרש; כשמגיעים לנעילה, כל בית המדרש כמורקה, כולם צדיקים, והכל בוער כאש קודש.

המעשה הנורא מאברהם

אבינו בחברון וסוד כך חותמין

בעזרת השם, נראה עתה עוד דבר נורא המתרחש בעת תפלת נעילה.

הנה **'התפארת שלמה'** זי"ע בפרשת לך לך מביא מספר 'עמק המלך', מגדולי המקובלים. בספרו עמק המלך (הקדמה ג' פרק ה'), מספר מעשה נורא שאירע בעיר הקודש חברון. ולאחר מכן נראה כיצד התפארת שלמה מפרש זאת, **שבכל שנה ביום הקדוש בעת הנעילה**

זוכים אנו לזה גם כן.

וזה לשונו הקדוש: **"אודיע לכם בני אלקים אשר נעשה בחברון דבר פלא ביום הכפורים"**. באתי להודיעכם מעשה פלא שאירע בשנה זו ביום כפור.

וסיפר שם כך: בחברון היו אנשים גדולים מאד, חסידי עליון, אך לדאבונם לא היה להם מנין לתפלה בימות החול. בשבתות ובימים טובים היו באים אנשים מן הכפרים הסמוכים והיו משלימים למנין, ובפרט בראש השנה וביום הקדוש, שאז באים הכל להשלים המנין.

מעשה שהיה באחת מן השנים בערב יום הכפורים, והנה הגיע עת ערב והיו שם רק תשעה בני אדם למנין. ונודע להם כי אנשי הכפרים הסמוכים לא באו מפני שהלכו לעשות את היום הקדוש בירושלים עיר הקדש. והיו שם האנשים בצער גדול מאד ובכו בדמעות שליש.

וכה אמר עוד: השמש כבר נטה, וכבר הגיע זמן תפלת כל נדרי, והנה פתאום ראו איש זקן בא מרחוק. ושמו שמוחה גדולה, וכיון שהגיע אצלם הכינו לו מיד סעודה המפסקת. אך הזקן ברכם ואמר להם שכבר סעד על הדרך. ונצטרף אותו זקן לכל התפלות, ובכל היום הקדוש כבדוהו כבוד גדול.

במוצאי יום הקדוש התעוררה מריבה ביניהם, מי יזכה לארח את האורח הזקן שהשלים להם המנין. והחליטו להטיל גורל, ונפל הגורל על החזן. והנה החזן דחברון איש חסיד היה, ולא זו בלבד, אלא שהיה רגיל לראות חזיונות ונבואות בחלומותיו. בקש החזן מן הזקן שיבוא עמו, והלכו לביתם. וכיון שהגיעו לפתח הבית, פנה החזן לכבד את הזקן שיכנס ראשון, ופתאום ואיננו! ופרח לו איש האמת, ולא ראהו עוד.

החלו לחפש אחריו בכל מקום

ולא מצאוהו. והיו אותם אנשים רמים ונעלים נשברי לב מאד, כי חשבו בנפשם שמא אינו רוצה להנות מהם, או שמא יש בהם חס ושלום איזה פגם.

בלילה חלם החזן, שהיה רגיל בחזיונות לילה, והנה הזקן בא אליו ואומר לו: **"אני אברהם אבינו עליו השלום. באתי להשלים לכם המנין, לפי שראיתי צערכם ולא רציתי שתהיו בצער ביום הקדוש"**.

ואמר לו אברהם אבינו, שמפני שהיו בצער ובכו, זכו שבא אליהם. ומסיים בעל 'עמק המלך', שבבקר ספר החזן את הדבר לכל הקהל ושמוחו שמחה גדולה. והודו להשי"ת על הזכות שנצטרף עמהם אברהם אבינו, וסיים: **"אמן וכן יהי רצון"**.

והנה בספר 'תפארת שלמה' כתב על זה דבר נורא מאד: **מעשה זה מתרחש בכל שנה ושנה ביום הקדוש**. בכל שנה בא אברהם אבינו ומתפלל עמנו. ואמר הרה"ק בעל התפארת שלמה, **שהוא נשאר עד תפילת נעילה, לפי שאברהם אבינו רוצה להבטיח שכל התפלות יעלו למעלה ויחתמו לטובה, כדי שלא יוכל הסטרא אחרא ליטול כלום מן השפע**.

ואמר הרה"ק התפארת שלמה, שזהו פשט דברי רש"י (בפירוש על התורה) שאמר **"בך חותמין"** - שהקב"ה אמר לאברהם אבינו **"והיה ברכה"**, שאתה תהיה ברכה ובך יהיו חותמין. (ואף שבברכה ראשונה מזכירים כל שלשת האבות, מכל מקום חתימת הברכה היא רק ב"מגן אברהם").

ורש"י בא לרמז בזה על תפלת נעילה של יום הקדוש, שבכל שנה בא אברהם אבינו להתפלל ו"בך חותמין" - שהוא משגיח להיות שם עד תפלת נעילה להבטיח "והיה ברכה", שיקבלו בני ישראל את כל הברכות.

החיזוק הנורא שאברהם אבינו ומדת החסד מלוינו אותנו בנעימה

כאשר שומע האדם דברי התפארת שלמה, שאברהם אבינו נמצא עמנו ומשיגח בתפלת נעילה שכל התפלות יעלו למרום, הרי זה חיזוק נורא. וראוי לו לאדם לרקוד בשמחה, "אשרינו מה טוב חלקנו", שאנו בני ישראל ויכולים לעבוד את השי"ת, ושיש לנו אבות קדושים כאלו שזוכרים אותנו לטובה. והנה הרה"ק החתם סופר אמר שהאבות הקדושים באים להתפלל עמנו בימים הנוראים, וכן הרה"ק הבית אהרן אמר שהמשכנו את האבות הקדושים בשעת התקיעות.

ועתה מגלה לנו התפארת שלמה, שאברהם אבינו בפרט נמצא עמנו עד החתימה, וזהו שנרמז בתיבת "והיה ברכה". ופירוש הדבר, שאף שכל האבות

הקדושים נמצאים עמנו, כפי שהעידו הצדיקים, מכל מקום "בך חותמין" - אברהם אבינו נמצא שם בבחינה מיוחדת.

ומהו ענין זה שאברהם אבינו נמצא בבחינה מיוחדת? והלא כל האבות הקדושים נמצאים בימים הקדושים, כפי המובא ב'חתם סופר', 'בית אהרן', 'שמח משה' ועוד?

אלא ביאור הענין מצינו בזהר הקדוש בענין האושפיזין, שבכל יום בא אושפיזא אחר, אך אברהם אבינו בא בכל יום בראש כולם. היינו שאפילו ביום השני שהוא אושפיזא דיצחק, או ביום השלישי אצל יעקב, גם אברהם אבינו נמצא שם, והוא תמיד בראש.

והביאור בזה, כפי המובא בזהר הקדוש ובדברי האריז"ל ובכל הספרים הקדושים, שאברהם אבינו הוא מדת החסד, וידוע מה שכתוב "חסד אל כל היום". "חסד

אל כל היום" רומז על בחינת אברהם אבינו שהוא מדת החסד הנמצאת "כל היום" - שבכל יום הוא בא עם האושפיזין. ויסוד זה מובא באריז"ל ב'פרי עץ חיים' (שער חג הסוכות פרק א').

והרה"ק רבי ר' פנחס מקאריץ זי"ע אמר ב'אמרי פנחס' (אות תקנ"ט) על הפסוק "ואברהם זקן בא בימים", שבא לרמז שאברהם אבינו, שהוא מדת החסד, "בא בימים" - שהוא בא בכל יום ויום מימי האושפיזין.

ועל דרך זה הוא גם כאן: **בוודאי בימים הקדושים באים כל האבות הקדושים, כפי שכתבו ה'חתם סופר' וה'בית אהרן', אך אברהם אבינו הוא בראש, מפני ש'ואברהם זקן בא בימים'.** וכפי שאמר ה'תפארת שלמה', "בך חותמין" - במידת החסד. אברהם אבינו משיגח שיכתבו לנו חתימה טובה, שנה טובה ומבורכת וכל טוב וטוב!

תשובה

מצוות התשובה צריכה להיות בשמחה רבה

היא מצוות עשה שיש לעשותה בשמחה.

והסיבה שבעבורה בני אדם נשברים בלבם לגמרי בבואם לענין התשובה ואינם עושים אותה בשמחה, היא מחמת כמה וכמה סיבות. בשיעור זה נבאר הדברים מעט על פי הספרים הקדושים, ונחזה בדרכי צדיקים ובסיפוריהם אשר השאירו לנו הדרכות נפלאות לבאר מדוע יפול האדם לשברון לב בעסק התשובה. ובעזרת ה'

דף ח'), וכן כתב הרמ"ק באריכות בפירושו 'אור יקר' על הזהר הקדוש, וכן כתב בספרו 'עבודת יום כיפור'. וכן מובא בספר 'שערי תשובה' לרבינו יונה (שער ד' אות ט'). וכן כתב השל"ה הקדוש (מסכת יומא פרק תורה אור אות ב'), ובספר 'תפארת שלמה' (פרשת ויגש). וכן מובא מתורת הרבי ר' אלימלך זי"ע, ומהמשינאווא רב בספרו 'דברי יחזקאל', ובספר 'בית אברהם' (ערב יום כיפור), ובספר 'שם משמואל' (פרשת ויגש) - שמצוות התשובה

מצוות התשובה היא מצוות עשה - ואינה שונה מכל שאר המצוות שיש לעשותן בשמחה

הנה מצוות התשובה היא מצוות עשה ככל מצוות עשה שבתורה. וכשם שכל מצוות עשה צריכה להעשות בשמחה, כך גם מצוות התשובה צריכה להעשות בשמחה גדולה.

וכן מצינו בזהר הקדוש (ויקרא

יתברך נזכה לבהירות וקלארקיט בזה, עד שכאשר יגש האדם לענין התשובה, יהיה מרקד בשמחה.

ג' חלקי התשובה: חרטה, קבלה על הרבא, וידידי

ראשית דבר צריך לדעת כי התשובה נחלקת לג' חלקים: חלק החרטה, חלק הקבלה על העתיד, וחלק הוידוי. (אמנם ישנם כמה וכמה חלקים בתשובה המבוארים ברמב"ם ובאריות ב'שערי תשובה' לרבינו יונה, אך הכל נכלל בג' חלקים אלו, ועוד חזון למועד).

ענין 'חרטה' הוא: שדואב לבו על אשר ציער את הבורא יתברך. ואין ענין החרטה שיפול האדם ללאוש, ואין ענינה שיאמר האדם שאינו שוה כלום, כי אין זו חרטה. אלא חרטה היא שצר לו על אשר הכעיס לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה. ובוודאי שיש בזה כמה וכמה מדרגות, כגון 'חלק הבושה' ושאר מדרגות הנכללות בחרטה.

הדבר השני הוא 'קבלה על העתיד': וזהו עיקר התשובה - שיקבל עליו האדם מהיום ולהבא לחדול מן העבירה, כפשוטו ממש. ועל זה אמרו בגמרא, שרשע גמור שקידש אשה "על מנת שאני צדיק גמור", הרי זו מקודשת, שמא הרהר תשובה בדעתו.

וכתב על זה ה'בני יששכר' זי"ע, דבפשטות אין לומר שהכוונה על חרטה, שהרי החרטה היא דבר עמוק מאד ואינה נעשית ברגע אחד. אלא **קבלה על העתיד יכולה להיות ברגע אחד!** וזהו הנעשה בשעה שהאדם מהרהר בתשובה - שמעתה ואילך הוא פוסק מלעשות את העבירה.

ואחר כך ישנו החלק השלישי בתשובה והוא ה'ידידי': שצריך לומר "חטאתי עויתי פשעתי". והנה נחלקו בגמרא רבי עקיבא וחכמים אם צריך לפרט את החטא, ופסקנו להלכה שאין הדבר מעכב

(עי' שו"ע א"ח סי' תר"ז ס"ב). ומכל מקום התקינו נוסח וידוי על פי אותיות א"ב, ונאמרו בזה כמה טעמים בפי הפוסקים מדוע התקינו לומר הוידוי בא"ב, ובפרט ביום כיפור שאומרים כל נוסח 'על חטא'. אולם מצד עיקר הדין, פעם אחת שאמר "חטאתי עויתי פשעתי", כבר יצא ידי מצוות וידוי.

שברון הרב והיאוש של הארם מפני שאינו נותן עיקר הדגש על הקבלה לרבא

ועתה יש לשאול: איזה חלק מחלקי התשובה הוא המעכב? היינו, איזה חלק מן החרטה, הקבלה או הוידוי, מעכב כל כך עד שאם לא עשאו אין זו תשובה כלל? ואיזה מהם הוא למצוה בעלמא?

הנה מבואר ב'שערי תשובה' לרבינו יונה כי **העיקר הוא הקבלה לרבא' - לקבל על עצמו שלא לעשות העבירה עוד.** וכתב הרבינו יונה שאם עושה חרטה וידידי אך אינו מקבל על להבא הרי הוא כטובל ושרץ בידו... ובוודאי שצריך גם חרטה וידידי, ובפרט ביום כיפור שיש מצוות וידוי, אך מכל מקום אין זה מעכב את הכפרה. היינו, שכבר נחשב הוא ל'בעל תשובה'.

וכפי שמדייק ה'בני יששכר', שכאשר הרשע קידש אשה ואמר "הרי את מקודשת לי על מנת שאני צדיק גמור", הרי היא מקודשת. והרי אפילו וידוי לא אמר, ואף על פי כן היא מקודשת, **לפי שעיקר התשובה לעיכובה אינו אלא חלק הקבלה לעתיד, וזאת יוכל האדם לעשות ברגע אחד.**

כאשר שומע האדם יסוד זה, מיד נעשה לו קל על הלב, כי מתחיל הוא לראות שעיקר התשובה אינו להרהר בעבר ולהכנס לשברון לב נורא, אלא עיקר התשובה הוא להבא. וזהו היסוד הראשון שצריך

לידע: **מהי התשובה המעכבת.** וכאשר נודע לנו עתה שהעיקר הוא להבא, הרי זה משמח את הלב. **וכל הסיבה שבני אדם מסתכלים על ענין התשובה בחשכות כזו, בשברון לב וביאוש, הוא מפני שנותנים עיקר דגש התשובה על החרטה על העבר, ואין נותנים עיקר הדגש על הקבלה להבא.** וכאשר יודעים זאת, מאיר כל הלב.

חמשה משלים מדוע צריך האדם לרקד בשמחה בעשותו תשובה

נבוא עתה לבאר יותר ענין ה'קבלה להבא'. אך קודם לכן, נתבונן מעט כביכול 'במבט ראשון' בענין התשובה ונראה כמה נעים הוא. נאמר עתה חמש נקודות מענייני עולם הזה, לראות כיצד האדם מרקד בשמחה בצאתו מאפילה לאורה. ומזה יוכל האדם לעשות קל וחומר פשוט, שבמצוות התשובה בוודאי שצריך הוא לרקד בשמחה.

משל א'

נצייר בדעתנו מעשה באדם שהיה עשיר גדול, מולטי-מיליונר, ובליהל אחד איבד בעוונותיו כל רכושו. אין לשער גודל שברון הלב של אדם כזה, ונוסף על צערו הרי הוא עלול לסכן את נפשו ממש. ופתאום בא אליו אוהבו, ונותן לו המחאה (טשעק) ואומר לו: "הרי לך כל הסכום שאיבדת!" - האם ניתן לצייר בדעת שלא היה אדם זה מרקד בשמחה?

והרי זה קל וחומר בן בנו של קל וחומר:

כאשר האדם עושה עבירות רחמנא ליצלן, ובפרט כשהוא מדבר לשון הרע ורכילות, הרי נוטלים ממנו מיליונים ממש!

הנה ידוע נדע כי אין שום מצוה

או דבר טוב נאבד ח"ו, אולם בעת אשר האדם עדיין לא עשה תשובה על חטאיו, הנה כל השפע שלו נמצא אצל הסטרא אחרא - כי המה גזלו וחטפו הכל אצלם. והנה הוא נהפך בעוונותיו מעשיר מופלג למצב נורא אשר אין הפה יכול לדבר ואין הלב יכול להרהר, רחמנא לצלן.

אך הנה באה מצוות התשובה: האדם קם בבוקר, הולך לביהמ"ד, מברך ברכות התורה, טובל במקוה, לומד קודם התפלה, ואחר כך מתפלל ואומר "סלח לנו אבינו כי חטאנו", אומר "השיבנו אבינו", אומר "אשמנו בגדנו", ופתאום חזר להיות עשיר וממיליונו ממש ברגע כמימרא. האם אין על האדם לרקוד מרוב שמחה?!!

משל ב'

משל לאדם ששקע בחובות עצומים של עשרה מיליון דולר ל"ע, עד שאינו יכול להראות פניו בחוץ. הוא בבושת פנים גדולה, מתבייש לבוא לביהמ"ד, מתבייש להופיע בשמחות, מתבייש להראות בין בני משפחתו וחבריו.

ופתאום בא אליו אוהבו ואומר לו: "הנני מוחק את כל חובותיך!" - האם אפשר להסביר זאת? האם שייך לתאר את גודל שמחת האיש ההוא? הלא יצא בריקודים ברחובות! מרוב שמחה אינו מתבייש מאף אדם בראותו כי יצא מאפילה לאורה ומגלות מצרים כזו, ואינו רואה איש לנגד עיניו אלא רוקד בחוצות ומודה להשם יתברר!

כך ממש הוא בענין התשובה, שצריך האדם לרקוד בחוצות ולהודות להשם יתברר, כי הסטרא אחרא עושה את האדם לבעל חוב נורא ה"י, שעל כל עבירה יש עונשים בזה ובבא, ואין לשער גודל העונשים כי אין אנו יודעים מה נעשה בשמי מרום. אך ידוע לכל

כפי שחז"ל והספרים הקדושים מתארים, שאין אלו דברים נעימים כלל מה שנעשה עבור עבירה אחת... ואפילו מה שנראה בעינינו כ'עבירה קלה', ה"י אילו עונשים יש עליה.

נמצא, שכאשר האדם עושה תשובה, עליו לצאת בריקודים, שהרי מחקו לו כל חובותיו! כאשר הוא הולך לתפלת שחרית ואומר "סלח לנו", הנה בצאתו מתפלת שמונה עשרה עליו להתחיל לרקוד עם הטלית והתפילין בתוך ביהמ"ד... ואם יביטו עליו בני אדם ויתמהו: האם הוא בקו הבריאות? האם הוא 'נארמאלער מענטש'? - לא ישיב להם דבר ולא יתחשב בהם כלל, כי הוא מלא שמחה על שמחלו לו כל חובותיו!!!

משל ג'

משל לאדם שחלה ל"ע, ומחפשים עבורו רופאים, והולכים מעסקן אחד למשנהו, ומנסים להגיע לרופא גדול ואין מצליחים. עד שסוף סוף הגיעו לרופא מומחה, והוא מסכים לעשות את הניתוח. מיד התחילו החולה ובני משפחתו לרקוד מרוב שמחה.

עמד אדם מן הצד ושאל: "על מה אתה רוקד? הרי עדיין אינך בריא, ועדיין אינך מרגיש בטוב, וזקוק אתה לישועה גדולה?" השיב לו החולה: "אמת הדבר, אבל כבר מצאנו את הרופא!"

כאשר אדם מתעורר בבוקר והולך לביהמ"ד להתפלל שחרית, ועומד לומר "סלח לנו" ו"ברוך אתה ה' חנון המרבה לסלוח", הרי כבר בדרכו לביהמ"ד עליו לרקוד בשמחה, כי עתה הולכים לרפא אותו מחוליו!...

שהרי כל מיני חולאים באים מהחטא! וע"י תשובה נתרפא לגמרי

משל ד'

אדם שחלה ל"ע, עד שמצא סוף סוף את הרופא הטוב ביותר שקיבל על עצמו לעשות את הניתוח. אך הלא צריכים שהניתוח יצלח, ומתפללים על כך, ותולים מודעות בכל בתי המדרשות, והופכים עולמות ומקבלים קבלות טובות, ותינוקות של בית רבן אומרים תהלים, ומחלקים צדקה ושולחים מניינים למקומות הקדושים, וכל העולם רועש כדי שהניתוח יצלח. וב"ה הניתוח הצליח.

השמחה היא לאין לשער, ואחר חודשים מספר עושים 'סעודת הודאה' גדולה בריקודים ומחולות, וכל העיר שמחה עמו על שחזר לבריאותו.

וקל וחומר בן בנו של קל וחומר, אדם הולך בכל יום לביהמ"ד, אומר "אשמנו" אחר התפלה, והקב"ה - הרופא הנאמן - הולך ומרפא אותו, ואינו נוטל פרוטה עבור זה, אלא אומר: "קיבלתי תשובתך והנך בריא". האם לא ראוי לעשות 'סעודת הודאה' בכל יום אחר תפלת שחרית?!!

הלוא כל החולאים והצרות והיסורים באים מהחטא! ועכשיו יש לנו רופא נאמן שעשה ניתוח של תשובה שהצליח כמובן!

משל ה'

ידוע לכל כי גם אחר שהניתוח מצליח אצל הרופא הטוב ביותר, נמשך זמן הרפואה חודשים ארוכים, והייסורים הם נוראים וצריכים ללכת למרכזי שיקום ולעשות טיפולים שונים.

אולם בא רופא אחד ואומר: "הנני עושה ניתוח בלי שום ייסורים, ואין צורך בשיקום כלל. מיד אחר הניתוח תתעורר ותוכל לשוב לביתך! תוכל ללכת לביהמ"ד

ללמוד, לשבת בכולל בהתמדה רבה, ואינך צריך לשום שיקום". כמה שמחה וכמה ריקודים היה האדם רוקד כשפוגש רופא כזה?

הנה בכל יום אנו נכנסים לביהמ"ד ואומרים "סלח לנו". ובביהמ"ד יש חום בימות החורף וקרירות בימות הקיץ, ויש קפה קודם התפלה ומקום נוח לשבת. ב"ה המקום מאיר פנים, וביהמ"ד פתוח לרווחה, ואין צורך להמתין לשמש שיפתח את הדלת כמקדם, ואפשר להישאר עד מאוחר בלי פחד שמה יעל השמש את הדלת.

בתי המדרשות פתוחים כ"ד שעות ביממה עם קפה, חימום ומיזוג אוויר, ואתה אומר בנחת כזו "סלח לנו", וכל הניתוח נעשה בנעימות כזו. אתה פוסע לאחוריה בסיום שמונה עשרה, גומר התפלה, הולך לבייתך לאכול פת שחרית והולך לכולל או לעסקיך בטוב טעם ודעת...

"זוהי תשובה!"

תשובה פירושה שמחזירים לך את כל המיליונים שאיבדת!

תשובה פירושה שמוחקים לך את כל החובות!

תשובה פירושה שמצאת את הרופא הטוב ביותר!

תשובה פירושה שהרופא הטוב ביותר עשה את הניתוח וב"ה הצליח!

ותשובה פירושה ניתוח שהוא בלי שום ייסורים כלל!

אם כן, האם אין על האדם לרקוד מרוב שמחה?... על כן, כאשר אנו מביטים על ענין התשובה, עלינו להביט במבט אחר, מבט חדש, כפי שהביטו על כך חז"ל והספרים הקדושים.

גודל כוחו של יחיד שעושה תשובה

הטעם הפשוט והברור מדוע

אין האדם מעריך כראוי את ענין התשובה, הוא מפני שלא עסק מעולם בלימוד סוגיא זו ולא התבונן בה כדבעי. הרי זה דומה למי שבא אצל חברו ושואלו: "כיצד עושים קרבן מנחה?" או "האם יכול אני לשאול אותך שאלה בהלכות בכורות?". אף אם אותו חבר תלמיד חכם מופלג הוא בהלכות שבת, מכל מקום הלכות בכורות מנין לו לדעת אם לא למדן מעולם?

כן הוא הדבר ממש בענין הלכות תשובה. **רוב העולם "עמי הארץ" הם בהלכות תשובה.** אין יודעים מהותה של תשובה מה היא, לא עיינו בה בדברי הראשונים, לא למדו דברי צדיקים ולא התבוננו כראוי במאמרי חז"ל. אך כאשר פותח האדם את הגמרות, המדרשים ודברי חז"ל, ורואה מה שכתבו הצדיקים על מעלת התשובה, נפתח לפניו עולם חדש, עולם מאיר ובהיר.

איתא בגמרא במסכת יומא (פז, ב), שאם אדם רואה סוגיית התשובה מתוך חשיכה וערפול, יכתוב לו גמרא זו על פתק, יניחנה בכיסו, ויהיה בריה חדשה. נחזה מה נאמר באותה גמרא קדושה:

"תניא," שנינו בברייתא, **"רבי מאיר אומר, גדולה תשובה"** - האם חפץ אתה לידע עד היכן מגיע גודל מעלת התשובה? **"שבשביל יחיד שעשה תשובה"** - מחמת אדם אחד בלבד ששב בתשובה. יחיד אחד! תאר לעצמך, הלכת להתפלל, ואמרת בתפילת שמונה עשרה "סלח לנו אבינו כי חטאנו", ולאחר מכן פוסע אתה לאחוריק וממתין לחזרת הש"ץ. פתאום כל בני ביהמ"ד מביטים עליך, ומוליכים אותך בכבוד אל כותל המזרח, ואתה תמה בלבך: מה הבריות רוצים ממני? ולפתע יוצאת בת קול מן השמים ומכרזת בשמך:

"הרב הגאון, צדיק יסוד עולם,

רבן של כל בני הגולה, מוריגו ורבינו פלוני שלטי"א!"

ואתה תמה בדעתך: מה פשר הדבר? מדוע הכל מביטים עלי ומכבדים אותי כל כך? ומה משמעות בת קול זו מן השמים? והתשובה היא: לפי שזה עתה אמרת "סלח לנו" בתפילת שמונה עשרה! עשית תשובה!

וזהו שאמרה הגמרא: **"אמר רבי מאיר, בשביל יחיד שעשה תשובה מוחלין לכל העולם כולו, שנאמר (הושע יד, ה) 'אֶרְפָּא מְשׁוּבְתֶם אֲהֲבֶם נְדָבָה כִּי שָׁב אִפִּי מִמֶּנּוּ'. 'מהם' לא נאמר אלא 'ממנו'". אתה כיחיד התחרטת על מעשיך, וכל העולם כולו נהנה מכך. אומר הקב"ה: **"אֶרְפָּא מְשׁוּבְתֶם אֲהֲבֶם נְדָבָה"** - אני מרפא את כל העולם כולו. ומפני מה? לפי שאתה היחיד, **"כִּי שָׁב אִפִּי מִמֶּנּוּ"** - אתה היחיד שבת בתשובה, ועל ידי כך נמחל העון לכל העולם כולו!**

כאשר שומע אדם מאמר חז"ל כזה, מתחיל הוא להביט על סוגיית התשובה באופן שונה לחלוטין. הרי שתשובתי גדולה וחשובה כל כך, עד שכל העולם כולו עומד להתכפר בזכותי!

פסק הרמב"ם: דַּחֲרֵיבָּא אַתְּ כֹּל הָעוֹלָם לְכַף זְכוֹת

נחזה עתה דברי הרמב"ם שפסק כן להלכה. הרמב"ם בה' תשובה (פרק ג', הלכה ד') מביא פסק הלכה, ובו נראה את חשיבות התשובה, חשיבות האדם והכח העצום שבידו.

אומר הרמב"ם שאם יכתוב האדם דברים אלו וישמרם אצלו, יהיו כל חייו חיים חדשים. וזה לשון הרמב"ם: **"לפיכך צריך כל אדם שיראה עצמו כל השנה כולה כאילו חציו זכאי וחציו חייב"**. צריך האדם להחזיק בדעתו תמיד שהוא עומד

במצב של מחצה זכאי ומחצה חייב - מחצה מצוות ומחצה עבירות.

(ויש להדגיש, שאין הכוונה שבמאזניים ישנן בדיוק חמישים מצוות כנגד חמישים עבירות, שהרי הרמב"ם בתחילת הפרק השלישי מסביר שאין הקב"ה שוקל מצוות ועבירות לפי שכלנו, אלא שוקלן לפי עומק המצוה וטיב הרצון שהיה לאדם בעשיית העבירה. ולשון הרמב"ם הוא: "אין שוקלין אלא בדעתו של קל דעות", שרק הבורא יתברך יודע כיצד לשקול, "והוא היודע היאך עורכין הזכויות כנגד העונות" - הוא היודע חשבון המצוות כנגד העבירות.

ממילא יתכן אדם שלפי דעתו אינו עושה עבירות כמעט, ותשעים ותשעה אחוזים מחייו הם מצוות, אך במאזני שמים יחשב הדבר כמחצה על מחצה. לפי שבמאזניים מחשיבים שהיה לו קל לעשות מצוות אלו, שנולד בבית טוב ובסביבה הגונה, וממילא אותו אחוז אחד של עבירות נחשב הרבה יותר. אין אנו יודעים את החשבון. לכן אומר הרמב"ם שכל אדם צריך לחשוב בדעתו שהוא חציו זכאי וחציו חייב).

וממשיך הרמב"ם ואומר: "וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב". כאן מחדש הרמב"ם חידוש עצום. המשנה במסכת סנהדרין (פ"ד, משנה ה') אומרת שחייב אדם לומר "בשבילי נברא העולם". פעמים רבות כשלומדים אנו משנה זו, סבורים אנו שאין זה אלא בבחינת רעיון נאה אך לא מציאות ממשית. בא הרמב"ם ואומר:

טעות בידך! משנה זו היא "הלכה למעשה"! דע לך שצריך אדם לחשוב בכל רגע שכל העולם כולו הוא "חציו זכאי וחציו חייב"!

ומוסיף ואומר: "עשה מצוה אחת, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו

ולהם תשועה והצלה". עשית עתה מצוה אחת או שבת בתשובה על עבירותיך? דע לך שבמעשה זה שעשית, הצלת את כל העולם כולו מחורבן! הצלת את כל העולם ממלחמה נוראה.

הרמב"ם מכנה אותך "צדיק יסוד עולם"!

כאשר ניגשים אנו לסוגיית התשובה, האם סבור אתה שזהו ענין קודר או מפחיד? אין זה אלא מחמת חסרון ידיעה. כאשר יודע אתה שבתשובתך עתה הולך אתה להציל את כל העולם כולו, תגש אל התשובה בחשק כזה, בשמחה ובהתחזקות, ממש כשם שאתה רץ אל הסוכה לקיים מצוות "לישב בסוכה", או באותה שמחה של אכילת קזית מצה, אמירת "שהחיינו", או בעריכת הקידוש בליל הסדר...

וממשיך הרמב"ם הקדוש: **"שנאמר (משלי י, כה), וצדיק יסוד עולם" - הרמב"ם מכנה אותך בתואר "צדיק יסוד עולם"! - "זה שצידק הכריע את כל העולם לזכות והצילו".**

ומוסיף הרמב"ם: "ומענין זה נהגו כל בית ישראל להרבות בצדקה ובמעשים טובים ולעסוק במצוות מראש השנה ועד יום הכפורים יתר מכל השנה". לפי שהרמב"ם מסביר שם, שמעשיו של אדם בעשרת ימי תשובה כוחם גדול ורב יותר מכל ימות השנה.

וכתב הרמב"ם שם עוד: "ונהגו כולם לקום בלילה בעשרה ימים אלו להתפלל בבתי כנסיות בדברי תחנונים ובכיבושין עד שיאיר היום". הנה בימי הרמב"ם היו רגילים לעמוד בלילה - ולא נתפרש בדיוק באיזו שעה, אך משמע שהיה זה בעומק הלילה - והיו מרבים בסליחות עד עלות השחר. היינו, שהיו מתחילים באמירת

הסליחות כדרך האומרים בחצות הלילה (כידוע ברוסלאנד בוואלין הי' אומרים סליחות באשמורה ראשונה וכן בחצות), וממשיכים בהן כדי לקיים המנהג גם עבור העומדים באשמורת הבוקר (כדאי בטור ובשו"ע לומר בשמורת הבוקר קרוב לעלות השחר), ובזה יצאו ידי חובת "אלו ואלו דברי אלקים חיים", הן לומר סליחות בחצות והן באשמורת הבוקר.

ועכ"פ, המבואר בדברי הרמב"ם הוא, שצריך האדם לחשוב תמיד: שמה ברגע זה ממש עומד כל העולם כולו על כף המאזנים, ואני הוא זה, לומר סליחות בחצות והן כולו לזכות.

והנה הרמב"ם קבע דבר זה כ'פסק הלכה' פסוק: **שחייב אתה לחשוב כן תמיד!**

העיקר הוא שתדע את כוחך

ויבוא אדם וישאל: הן אמת, אם היה העולם במצב של מחצה זכאי ומחצה חייב, ובאותה שעה ששבתי בתשובה הכרעתי את העולם לטובה, אזי ראוי אני לתואר זה. אך אם לא היה העולם במצב של מחצה על מחצה, מי יאמר שאני זוכה לתואר 'צדיק יסוד עולם'?

אך באמת, השואל כן אינו אלא מפני שאינו יודע דרך לימוד הגמרא... שהרי כלנו יודעים שהקב"ה הוא בוחן כליות ולב, ו'רחמנא ליבא בעי'. והעיקר הוא שתדע את כוחך ומעלתך; שאם עשית תשובה עתה, ובמצב שאם היה העולם מחצה על מחצה היית מכריע את כל העולם, שוב אין נפקא מינה אם היה העולם במצב כזה בפועל אם לאו.

וזה שהעולם אינו עומד עתה במצב של מחצה על מחצה, כי ברוך השם רובו זכויות הוא, אין זה גורע מאומה מכוון מלהיקרא "צדיק יסוד עולם"... התואר נשאר אצלך, הכוח נשאר אצלך, וכל

הזכויות נשארות אצלך.

וכל זה נאמר כדי להכניס את האדם לענין התשובה, שלא יכנס בה חס ושלוש מתוך עצבות וחשכות, או מתוך כבדות, אלא אדרבה, שיכנס בה בחיות ובשמחה גדולה.

וכפי שביארנו היסודות כמה מאירה היא התשובה:

- שמוחלים לו לאדם על כל חובותיו,
- וחשבון הבנק שלו מתמלא מחדש,
- והרי זה כעין ניתוח ללא יסורים הנעשה על ידי הרופא המומחה ביותר.
- וכפי שאנו מדברים עתה, שאתה משפיע על כל העולם

כמימרת התנא הקדוש רבי מאיר, וכפי שסיימנו בפסק ההלכה של הרמב"ם, שהאדם מכריע את כל העולם כולו לכף זכות.

והשי"ת יעזור שנזכה לשוב בתשובה שלימה מתוך שמחה - שהרי היא 'מצוות עשה' מן התורה - בחיות, ברענונות ובלהט דקדושה!

וכולם מקבלים

גורל ועיונים בה קבלה קטנה לשבר ולמיגר בה היצר הרע

לשבר כבלי היצר הרע

בענין התשובה ישנו דבר נפלא והוא ענין עשיית ה'קבלה'. כידוע, עשיית קבלה, ואפילו קבלה קטנה, היא עצה מופלאה לשבר ולנתק כבלי היצר הרע.

כפי שהיה רגיל לומר הרה"ק האלטער מסטאלין זי"ע: "היצר הרע דומה ל'שרשרת'. ברגע שנותנים לה ניתוק אחד, כל השרשרת כולה מתפרקת!" כבר הארכנו וביארנו כח קבלה קטנה במאמרים אחרים, אולם כעת נדבר אודות קבלה קטנה שהיא דבר השווה לכל נפש, ובכוחה לשנות ממש את כל חיי האדם מן הקצה אל הקצה.

רבי ישראל מסאלאנט:

ה'עסק' הגדול ביותר ביום הכיפורים

הגה"ק רבי ישראל סאלאנטער זי"ע כותב באגרותיו (אור ישראל אגרת ז') ומביא דברי חז"ל בסוף מסכת תענית: "לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב וכיום

הכיפורים". אין לך יום טוב גדול כיום הכיפורים, שבו האדם שב בתשובה ומתטהר, ובפרט כאשר השי"ת בעצמו מטהרו - וכי יש דבר טוב מזה? הלא אם היה לאדם חוב של עשרה מיליון דולר והיה בא פלוני ומוחק לו את כל חובו, ודאי לא היה יום טוב גדול מזה.

והנה שאל שם רבי ישראל שאלה: מהו ה'מקסימום' שיכול אדם להוציא ולהשיג בדרגה העליונה והמאושרת ביותר מיום הכיפורים? מהו ה'עסק' (הביזנעס) הגדול ביותר שיכול אדם לעשות ביום הקדוש הזה?

והשיב על כך רבי ישראל דבר מופלא: "ואין לנו מסחר הנושא פרי ורוח כמו לעשות הכנה בלימוד המוסר ולהתבונן להיטיב דרכי עד אשר יבא לאיזה קבלה להבא מיום הכיפורים". מלמדנו רבי ישראל יסוד גדול: המסחר הגדול ביותר ביום הכיפורים, והשכר הגדול ביותר שאדם יכול ליטול עמו, הוא שיגיע לכל הפחות לקבלה אחת קטנה. ומהי אותה קבלה קטנה? - ללמוד דקות ספורות 'מוסר' בכל

יום ויום.

רבי ישראל משתמש שם בלשון כזו: כאשר אדם מקבל על עצמו קבלה קטנה ביום הכיפורים, הרי זה דבר ש"אין ערוך לו בעניני תבל". הוא מגלה לנו שאין עסק טוב יותר בכל העולם ובכל הבריאה כולה, כעשיית קבלה קטנה ביום הכיפורים!

עבודת רבי ישראל מסאנט

ושליחותו לזכות את הרבים

הבה נתבונן בדבריו שכתב שם, שהקבלה הקטנה הטובה ביותר היא לימוד מוסר בכל יום, ונראה גודל מעלת הדבר.

נספר מעשה שהיה אצל רבי ישראל מסאלאנט. כידוע, רבי ישראל לא היה צדיק המסתגר בד' אמותיו בלבד, אלא היה מחזר מעיר לעיר לעורר לבבם של ישראל לאביהם שבשמים, וכן לראות היכן נמצאים כוחות גדולים שיוכלו להמשיך בדרך המוסר. ונתחילה רצה להיות צדיק נסתר ולנהוג במידת ה'גלות', שכן מובא בספרים הקדושים שדבר זה מביא

ומפני כך החל לשנן את כל הש"ס עם ד' חלקי שולחן ערוך בעל פה, כדי שכאשר ילך בגלות כצדיק נסתר, לא יצטרך להסיח דעתו מלימודו.

החל לשנן הש"ס בעל פה וכבר אחז בחצי הש"ס, אולם לפתע הפסיק ממשנתו. ומדוע? מפני שלמד מאמרי חז"ל בענין "מזכה את הרבים" - כפי שידוע מאמר הזוהר הקדוש בזה, שאילו היה האדם יודע מהו ענין החזרת אדם אחד בתשובה, היה רודף אחרי הבריות בשוקים כדי לעשות זאת.

באותה שעה החליט רבי ישראל: מה נחת רוח יש להקב"ה מכך שאהיה "צדיק בפרווה"? והחליט להיות מזכה את הרבים, ואז החל להפיץ תורת המוסר שלו.

המעשה הנכביר ועשר דקות של לימוד המוסר

פעם אחת שהה רבי ישראל מסאלאנט אצל גביר גדול ועוררו מאד לתשובה ותיקון המעשים. הסכים הגביר ואמר: "הנני מוכן לקבל על עצמי ללמוד, אך אין ביכולתי לתת אלא עשר דקות בכל יום, ולא יותר". שאל הגביר: "מה אלמד באותן עשר דקות? גמרא? שולחן ערוך?" ענה לו רבי ישראל: "אין אתה צריך ללמוד גמרא או שולחן ערוך; רצוני שתלמד מוסר במשך עשר דקות".

שמח הגביר מאד ואמר: "מה טוב חלקי! אילו היה מורה לי ללמוד גמרא או שולחן ערוך הייתי צריך להתייגע בהבנתם, אולם לימוד מוסר דבר קל הוא".

עברה שנה, וכאשר חזר רבי ישראל מסלנט לאותו מקום, ראה שהגביר נעשה אדם אחר לגמרי. שאלו רבי ישראל: "מה אירע?" ענה הגביר: "כאשר התחלתי

ללמוד אותן עשר דקות מוסר, פתאום הבנתי כמה זמן מיותר יש לי באמת..."

המעשה הנורא מבעל 'מסורת הש"ס' והשל"ה הקדוש

אמרנו שרבי ישראל סובר שהמסחר הטוב ביותר ביום הכיפורים הוא קבלה קטנה, וראינו מהמעשה שהקבלה הטובה ביותר היא לימוד מוסר.

נספר על כך מעשה נורא המובא בספר 'באר יצחק'. מובא שם מעשה נורא בענין לימוד המוסר, שיקבל על עצמו האדם ביום הכיפורים - ובכלל בעת שעושה תשובה - לקבוע עת ללמוד מוסר בכל יום; אפילו עשר דקות, חמש דקות, ואפילו רק שתי דקות, ובלבד שיהיה בקביעות.

וזוהו סדר המעשה: ידוע שבכל ש"ס, על כל דף גמרא, מודפס 'מסורת הש"ס'. בעל מסורת הש"ס היה רב בפראג ובפרנקפורט, הגאון רבי יוסף שמואל מקראקא זי"ע. הגאון החיד"א כותב עליו ב'שם הגדולים' (מערכת הגדולים אות י' סימן קפ"א) שעבר על כל הש"ס מ"ב פעמים! ואין הכוונה ללימוד בקיאות בלבד, שאותה ודאי עשה מאות פעמים, אלא הכוונה ללימוד בעיון.

החיד"א אומר שם שרבי יוסף שמואל קיים בעצמו "ודברת בם", שכן "בם" בגימטריא מ"ב. ומסיים שקיים גם "ויקדש בם", שהיה איש קדוש ונורא. עוד מספר החיד"א שלמשך כ"ה שנים למד תורה בעמידה בלבד! היה רגיל ללמוד י"ח שעות ביממה על רגליו בלא לשבת.

ומסיים שלמד "תורה לשמה", ודבריו נשמעו בשמים כדברי אחד מן הראשונים - והיה בבחינת "צדיק גזר והקב"ה מקיים", ממש כהריטב"א, הרשב"א, הרמב"ן או

רש"י הקדוש.

ועתה שמעו המעשה:

הנהגתו של רבי יוסף שמואל בישיבתו היתה, כי ביומם ישבו כל התלמידי חכמים בבית המדרש ועסקו בלימוד הסוגיא בעיון רב, ועם דמדומי חמה היה רבי יוסף שמואל מוסר שיעור על הסוגיא, וכך היה המנהג מדי לילה בלילה.

ויהי כאשר נסתלק רבי יוסף שמואל ועלתה נשמתו למרום, הגיע הלילה שלאחריו וחפצו כל התלמידי חכמים להמשיך בפלפולא דאורייתא. אך אך החלו לסדר השיעור, והנה רואים הם פתאום את רבם, רבי יוסף שמואל, יושב על כסאו. פחד ורעדה אחזה בכל הקהל, מה זה ועל מה זה? הנשמה נתלבשה בגוף וחזרה לבית המדרש! והיה הפחד נורא מאד.

פתח רבי יוסף שמואל ואמר להם: "אל תיראו, כי הנה אנוכי חוזר לגן עדן, ולא ירדתי לכאן אלא לסיבה מיוחדת ואספרה לכם". סיפר להם כי כאשר נפטר מן העולם ועלה למתיבתא דרקייע, יצא כרוז בשמים ואמר: "פנו מקום לרבי יוסף שמואל מקראקא! ונתנו לו מקום סמוך להשל"ה הקדוש".

אולם, כפי שסיפר, לא אבה השל"ה הקדוש שישב אצלו. ולמה? לפי שהשל"ה הקדוש חיבר ספר מוסר בדמעות שליש, "ואילו אתה, רבי יוסף שמואל", כך טען השל"ה, "הן לימדת את כל הש"ס ברבים, אך מוסר לא למדת אף פעם אחת".

הלכו לדין תורה בבית דין של מעלה, ויצא הפסק כך: המקום אצל השל"ה הקדוש אכן ראוי לו ואין ליטלו ממנו, אך עליו לעשות תיקון על ענין לימוד המוסר. אמר רבי יוסף שמואל לפני בית דין של מעלה כי מוכן הוא לתקן הדבר, וקיבל על עצמו לרדת שוב לעולם הזה לעורר את תלמידיו, אשר להם

הרביץ ש"ס ברבים, שיקבעו זמן בכל יום ללמוד דברי מוסר קודם הלימוד.

וביקש מכל הקהל שיקבלו זאת עליהם, כדי שיוכל להגיע למנוחתו אצל השל"ה הקדוש. מיד קיבלו עליהם הקהל את הדבר, וברגע שעשו כן, עלה שוב לגן עדן. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

המגיד של הבית יוסף ומעלת ספרי המוסר

מוסר השכל עצום הוא מהו ענין לימוד המוסר.

כידוע, לה'בית יוסף' היה 'מגיד',

וכל אשר למד עם המגיד העלה על הכתב בספרו 'מגיד מישרים'. ושם אומר לו המגיד כי שלחוהו בשליחות מן השמים שיזהירונו ללמוד בכל יום בספר 'חובת הלבבות' ובספרי 'רבינו יונה'. הנה רבן של כל בני הגולה, הבית יוסף, אשר כל בית ישראל נשען עליו, אומר לו המגיד שחפצו מן השמים שילמד בכל יום חובת הלבבות ורבינו יונה. (כמובא בספר מגיד מישרים, פרשת אמור).

המעשיות אשר סיפרנו צריכות להביא לאדם התעוררות גדולה, כי כאשר עושה תשובה, ובפרט ביום

הכיפורים, וחפץ לקבל עליו קבלה קטנה בלי נדר ללמוד מוסר בכל יום, זוכה לחיים חדשים ומאירים.

בזכות כל הצדיקים הללו, ובזכות אשר נקבל על עצמנו ללמוד מוסר, ודאי יעמדו לימיננו כל אותם צדיקים אשר תבעו לימוד המוסר. כאשר אדם קובע קביעות בספר מוסר, נעשה אותו צדיק לרבו והוא לו למליץ יושר בגן עדן. והמה יעמדו בודאי ויהיו מליצי יושר שנזכה לפעול כל טוב, אמן!

יארצייטן

י"א תשרי - יוביא ההילולא קרישיא של הרה"ק רבי צבי הערש מ'אליק זי"ע

מעשי פלא מאמו של רבי הערש לייב

יום י"א בתשרי, מוצאי יום הקדוש, הוא יום הילולא קדישא של הרה"ק רבי הערש לייב מאליק, רבינו צבי אריה בן רבי גדליה זי"ע. היה מתלמידי המגיד הקדוש מזלוטשוב והמגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע.

בספר 'אמרות טהורות' (ספרי קודש ח"א) סיפר הרה"ק מרחמיסטריווקא זי"ע דבר פלא:

אמו של רבי הערש לייב צדיקת גדולה היתה, ובעת שהיתה מעוברת בו, היתה מסבבת בין הצדיקים לקבל ברכותיהם, והיתה אומרת: "שמואל הנביא אני נושאת בקרבי". ולא הבינו הבריות כוונת

דבריה. אולם לאחר זמן נתברר הדבר, שנולד במוצאי יום הקדוש, ובמלאת לו חמשים ושנים שנה, במוצאי יום הקדוש, נסתלק לגנזי מרומים. אז ראו הכל והוברר הדבר למפרע מה היתה כוונתה באמרה שנושאת היא את שמואל הנביא, לפי שחי בדיוק כמנין שנותיו של שמואל הנביא - 52 שנה.

עוד סיפר שם מעשה ששמע מפי האליקער רבי זי"ע - נכד רבי הערש לייב - בעת שסיפר המעשה לפני חותנו הרה"ק מסקווירא זי"ע: כשעמדה אמו של רבי הערש לייב לילד והגיע זמן לידתה, היה זה בעיצומו של יום הקדוש, והרגישה שצריכה לילד בתוך היום. ולא רצתה שיצטרכו לחלל עליה את יום הקדוש, ואף לא רצתה להפסיק

תעניתה. התפללה ואמרה: "בני, הנה יום קדוש בא, אל תבלבל עלי את קדושת היום". ונענה לה העובר ולא נולד אלא במוצאי יום הקדוש.

זכר צורת קרשו של הבעש"ט הקדוש

רבי הערש לייב מאליק היה מספר, שזוכר הוא את צורת קדשו של הבעל שם טוב הקדוש.

לכאורה יפלא הדבר, שהרי נולד בשנת תק"כ במוצאי יום הקדוש, וכידוע נסתלק הבעל שם טוב הקדוש בחג השבועות שנת תק"כ. וא"כ, איך יתכן שיזכור את תואר פניו?

אלא שרבי הערש לייב היה מספר המעשה כך: הבעל שם

עליהם אימה גדולה עד שלא יכלו לעשות לו כל רע.
זהו כח יראת השמים של הצדיקים, שאפילו רוצחים ושודדים יראו מהם. וקל וחומר בן בנו של קל וחומר, התלמידים והחסידים שנסעו אליו, כמה יראת שמים שאבו רק מהסתכלות בצורת הצדיק.

תשובת הגנבים והתקשרותם

למעשה זה יש המשך:
לאחר זמן, בעת שישב רבי הערש לייב בביתו ועסק בתורה, ראה פתאום את אחד מאותם שודדים! ניגש האיש, הניח פדיון של מאה רובל בתוך הגמרא שלו, ומיד ברח לחוץ. הרי **שלא זו בלבד שנפל עליהם פחד, אלא אף קשר ואהבה נתנו בלבו, שבא במיוחד להביא פדיון.** זוהי גדולת הצדיקים.
דבר זה צריך להאיר בקרבנו אמונת צדיקים גדולה, להבין מה פועלת נסיעה לצדיק המשפיע כל כך, שבמבט בלבד יכלו להטיל פחד, ופעלו התקשרות כזו שאפילו גנבים חפצו להביא מעות לפדיונות.
זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

ריטב"א ועוד) שאם דר בעיר רבו צריך להקביל פניו 'בכל יום'. וגם **המגן אברהם** (או"ח סי' תקנ"ד סק"ב) כתב בזה. המעשה שנספר יפתח לנו פתח להבין מה פועלת ראיית צורת צדיק ומה השפעתה.
רבי הערש לייב היה פעם בדרך, ונכנס ללון באכסניה אחת. מיד בבואו ראה את האנשים שם משחזים סכיניהם, והבין שנקלע לבית של שודדים ורוצחים.

רבי הערש לייב, שיראת שמים שלו היתה במדרגה עליונה, לא נתיירא מהם כלל. פנה לקרן זוית, קרא קריאת שמע על המטה, ואמר: "רבונו של עולם, עזרני שאוכל לישון במנוחה". כלומר, רבי הערש לייב המשיך בעבודתו, וכיון שצריך לסגור עיניו לשעה קלה כדי לקום לעבודת הבורא בתיקון חצות וללמוד קודם התפלה, על כן מוכרח הוא לנוח. אף שהיה מוקף רוצחים, לא היה לזה שייכות אליו. הוסיף תפלה שישן במנוחה, ושכב לישון.

כשניעור לעבודתו הקדושה בתיקון חצות ולימוד, ראה פתאום את אותם אנשים אומרים לו: **"רבי, אינך יודע איזה רבי אתה, ואינך יודע איזה רב אתה!"**. אמרו לו: **"לך לחיים ולשלום"**. כלומר, נפלה

טוב הקדוש היה מסבב בעיירות ובכפרים לחפש נשמות קדושות ולקרב בני ישראל לאביהם שבשמים. פעם אחת עבר הבעש"ט בכפר שגרה בו אמו בעת שהיתה מעוברת בו. אמר הבעש"ט לתלמידיו שמרגיש הוא נשמה גבוהה מאד בכפר זה, עד שהגיע לבית הוריו של רבי הערש לייב.

באותה שעה היתה אמו הצדקת עומדת בחוץ ומכבסת בגדים. שאלה אם רשאי הבעש"ט להכנס לבית כי רוצה הוא לראות את הילד. נתנה רשותה, ונכנס הבעש"ט ושהה בבית זמן מה, ואחר הלך לדרכו.

אמר רבי הערש לייב, **שבאותה שעה נחקקה בקרבו צורת פניו של הבעש"ט, והיה מצייר לפניו בדיוק איך היה נראה.** ותלמידי הבעש"ט העידו שאכן כך ממש היתה צורת קדשו. מכאן רואים גודל קדושת הצדיק עוד מימי ינקותו.

מעלת ראיית פני צדיק

נבוא כאן לספר מעשה שתוכנו להבין ענין הנסיעה לצדיקים והקבלת פני רבו, כדאיתא בגמרא (ר"ה טז, ב, וסוכה כז, ב) **"חייב אדם להקביל פני רבו ברגל"**, וכפי שכתבו הראשונים (רבינו חננאל,

= פרנסי חודש תשרי =

הגלין בלשון ק' נתנדב ע"י הרה"ח ר' שמעון דרוממער הי"ו לזכות ברכה והצלחה בכל הענינים	הגלין באידיש נתנדב ע"י הרה"ח ר' חיים צבי הירש הי"ו לע"נ אמו האה"ח חנני ע"ה בת יבלחט"א ר' מרדכי הי"ו נלב"ע א' תשרי - ראש השנה תנצב"ה.	השיעורים על הטעמים לאין נתנדב ע"י הרה"ח ר' חיים מנחם ראזינגער הי"ו לזכות ברכה והצלחה בכל הענינים
---	---	--

זכות לימוד התורה דרבים תגן בעדם להתברך בכל מילי דמיטב, וישלם ה' פעלם הטוב ותהי משכרתם שלימה מעם ה'

בית חנצ'י פתח התורה

בית חנצ'י

ע"ש האשה החשובה מרת חנצ'י ע"ה בת ר' מרדכי הי"ו
672 Myrtle Ave.

סדר הזמנים

יום הקדוש

מוצאי יו"ט
8:06

הדלק"נ
6:41

ליל יום הקדוש

7:10 דרשת כל נדרי

מעריב בזמן ר"ת

שיעור בענין עבודת כו"ן גדול ביחס כפר אחר שיד וחדוד

יום הקדוש

8:30 שחרית

1:30 מוסף יום

5:30 בעד מנחה

שיעור בעדל קדושת נעילה אחר מנחה

6:30 נעילה

ויו"ט הי' עושים בצאתו בשלום מן הקודש...

בברכת נמר חתימה טובה
הנהלת הקהילה